

Raport privind **EVOLUȚIA SISTEMULUI DE PENSII PRIVATE**

în anul 2023

Raportul privind evoluția sistemului de pensii private în anul 2023

Notă

Acest raport prezintă evoluția pieței pensiilor private în anul 2023. Raportul este realizat pe baza datelor raportate de către administratorii de fonduri de pensii pentru luna decembrie 2023.

Ca urmare a rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor sau să apară mici diferențe față de variațiile procentuale indicate în grafice sau tabele. Toate drepturile rezervate. Reproducerea informațiilor în scopuri educative și necomerciale este permisă numai cu indicarea sursei.

Autoritatea de Supraveghere Financiară

Splaiul Independenței nr. 15, sector 5, cod poștal 050092, București

TELVÉRDE: 0800.825.627 / Internet: <http://www.asfromania.ro> / E-mail: office@asfromania.ro

CUPRINS

Sinteză.....	3
1. Contextul macroeconomic și internațional	4
2. Piața pensiilor private din România.....	19
3. Fondurile de pensii administrate privat – Pilonul II	22
3.1. Valoarea activelor	22
3.2. Participanți.....	24
3.3. Contribuții	25
3.4. Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces	27
3.5. Structura investițiilor	28
3.6. Rate de rentabilitate	33
3.7. Depozitarii fondurilor de pensii administrate privat	35
4. Fondurile de pensii facultative – Pilonul III	36
4.1. Valoarea activelor	36
4.2. Participanți.....	38
4.3. Contribuții	39
4.4. Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces	41
4.5. Structura investițiilor	42
4.6. Rate de rentabilitate	47
4.7. Depozitarii fondurilor de pensii facultative	49
5. Fondurile de pensii ocupaționale	51
Listă grafice	52
Listă tabele	55

Sinteză

Conform celor mai recente comunicări a Fondului Monetar Internațional, redresarea economică globală în urma pandemiei COVID-19, a invaziei Rusiei în Ucraina și a crizei legate de costul vieții s-a dovedit a fi rezistentă. Inflația scade mai repede comparativ cu așteptările, generând un impact mai mic decât cel prognozat asupra ocupării forței de muncă, reflectând evoluțiile favorabile pe partea ofertei și consolidarea măsurilor de înăsprire a politicii monetare de către băncile centrale, care au menținut ancorate așteptările inflaționiste. În același timp, se preconizează că ratele ridicate ale dobânzilor menite să combată inflația și retragerea sprijinului fiscal pe fondul unei datorii ridicate vor afecta creșterea în 2024.

Fondurile de pensii private din România au cumulat active în cuantum de 131,5 miliarde lei la finalul lunii decembrie 2023, în creștere cu 31,4% comparativ cu finalul anului anterior. Astfel, la finalul trimestrului al IV-lea 2023, fondurile de pensii administrate privat (Pilonul II) au cumulat active în cuantum de 126,7 miliarde lei, cu 31,4% mai mult față de luna decembrie a anului anterior. Fondurile de pensii facultative (Pilonul III) au cumulat active în valoare de 4,75 miliarde de lei, cu 31,1% mai mult față de aceeași perioadă a anului anterior.

Instrumentele financiare din portofoliile fondurilor de pensii private care se tranzacționează pe piețe financiare sunt evaluate prin marcare la piață, indiferent de perioada de timp pentru care sunt prevăzute a fi deținute în portofolii. În această situație, evoluția valorii unitare a activului net a fondurilor de pensii private poate cuprinde pe termen scurt potențiale episoade de volatilitate, fiind influențată de acestea. Cu toate acestea, orizontul investițional al fondurilor de pensii private este unul pe termen lung, fondurile demonstrând o bună reziliență în urma șocurilor care au afectat piețele financiare în trecut.

La 31 decembrie 2023, erau înscriși 8,86 milioane participanți la cele 17 fonduri de pensii private, la finalul anului precedent fiind înregistrați un număr de 8,59 milioane participanți. Numărul participanților înregistrați în sistemul pensiilor administrate privat la 31 decembrie 2023 a fost de 8,15 milioane persoane, față de 7,96 milioane persoane înregistrate în luna decembrie a anului 2022, iar numărul de participanți înregistrați în sistemul pensiilor facultative a fost de 771 mii de persoane, comparativ cu 627 de mii de persoane înregistrate la 31 decembrie 2022.

Politica investițională din cadrul portofoliilor de active ale fondurilor de pensii private continuă să fie concentrată pe piața financiară locală, ponderea investițiilor în instrumente cu venit fix reprezentând 73% din totalul portofoliului investițional al fondurilor de pensii private. La finalul lunii decembrie 2023, un procent de 23% a fost investit în acțiuni.

1. Contextul macroeconomic și internațional

1.1. Contextul macroeconomic local și internațional

Preambul

Conform celor mai recente comunicări IMF, redresarea economică globală în urma pandemiei COVID-19, a invaziei Rusiei în Ucraina și a crizei legate de costul vieții s-a dovedit a fi rezistentă. Inflația scade mai repede comparativ cu așteptările, generând un impact mai mic decât cel prognozat asupra ocupării forței de muncă, reflectând evoluțiile favorabile pe partea ofertei și consolidarea măsurilor de înăsprire a politicii monetare de către băncile centrale, care au menținut ancorate așteptările inflaționiste. În același timp, se preconizează că ratele ridicate ale dobânzilor menite să combată inflația și retragerea sprijinului fiscal pe fondul unei datorii ridicate vor afecta creșterea în 2024.

În a doua jumătate a anului 2023, se estimează că nivelul creșterii economice a fost superior așteptărilor în Statele Unite și în mai multe economii de piață emergente și în curs de dezvoltare. În mai multe cazuri, cheltuielile guvernamentale și private au contribuit la această apreciere, creșterile veniturilor reale disponibile susținând consumul pe fondul unor piețe ale forței de muncă încă tensionate – deși în curs de relaxare – și al gospodăriilor care au apelat la economiile acumulate în perioada pandemiei¹.

Se preconizează o încetinire a creșterii economice mondiale la 2,4% în 2024 – al treilea an consecutiv de decelerare – reflectând efectele întârziate și continue ale politicilor monetare stricte de limitare a inflației ridicate, ale condițiilor restrictive de creditare și ale comerțului și investițiilor mondiale încă anemice. Perspectivele pe termen scurt sunt divergente, cu o creștere moderată în marile economii, alături de îmbunătățirea condițiilor în economiile de piață emergente și în curs de dezvoltare (EMDE) cu fundamente solide. Între timp, perspectivele pentru EMDE cu vulnerabilități pronunțate rămân precare, în contextul unor costuri ridicate ale datoriei și ale finanțării. Conflictul recent din Orientul Mijlociu, care se adaugă invaziei Federației Ruse în Ucraina, a sporit riscurile geopolitice. Escaladarea conflictului ar putea duce la o creștere bruscă a prețurilor energiei, cu implicații mai largi pentru activitatea globală și pentru inflație. Printre alte riscuri se numără stresul financiar legat de ratele reale ridicate ale dobânzilor, inflația persistentă, creșterea mai slabă decât se aștepta în China, fragmentarea în continuare a comerțului și efectele schimbărilor climatice. În acest context, factorii de decizie politică se confruntă cu provocări enorme și cu compromisuri dificile².

Economia zonei euro a slăbit în a doua jumătate a anului 2023, trasă în jos de înăsprirea condițiilor de finanțare, de scăderea încrederii și de pierderile de competitivitate. În prezent, se preconizează că aceasta

¹ IMF, World Economic Outlook Update, Moderating Inflation Steady Growth Open Path to Soft Landing, Ianuarie 2024

² World Bank, Global Economic Prospects, Ianuarie 2024

se va redresa într-un ritm ușor mai lent decât cel prevăzut în proiecțiile macroeconomice ale experților BCE din luna septembrie a anului 2023. Indicatorii pe termen scurt sugerează o activitate economică slabă în trimestrul IV 2023. Cu toate acestea, se preconizează o consolidare a creșterii la începutul anului 2024, pe măsură ce veniturile disponibile reale vor crește – susținute de scăderea inflației, de creșterea robustă a salariilor și de reziliența ocupării forței de muncă, iar creșterea exporturilor se va întări odată cu îmbunătățirea cererii externe³.

La nivel mondial, inflația scade într-un ritm mai rapid decât se anticipa, în mare parte datorită evoluțiilor pozitive ale ofertei mondiale. Evaluările lunare recente indică niveluri ale inflației apropiate de media de dinaintea pandemiei, atât pentru inflația globală, cât și pentru inflația de bază. În trimestrul al patrulea din 2023, se estimează că inflația globală va fi cu 0,3 puncte procentuale mai mică decât se preconiza în raportul asupra perspectivelor economiei mondiale din octombrie 2023, pe o bază trimestrială ajustată sezonier. Această reducere este atribuită impactului tot mai mic al șocurilor prețurilor volatile, în special al prețurilor energiei și transmiterii reduce a acestora către inflația de bază. Atenuarea constrângerii de pe piața forței de muncă, marcată de o scădere a locurilor de muncă vacante, de o ușoară creștere a șomajului și de o ofertă mai mare de forță de muncă – în parte determinată de creșterea imigrației – a contribuit, de asemenea, la scăderea inflației. Creșterea salariilor a fost limitată și nu există dovezi de spirale salariu-preț, în care prețurile și salariile se accelerează împreună. Așteptările privind inflația pe termen scurt au scăzut în principalele economii, în timp ce așteptările pe termen lung rămân stabile⁴.

La nivelul economiei europene, inflația se află pe o pantă de scădere datorită unor factori precum scăderea prețurilor energiei, înăsprirea politicii monetare și atenuarea blocajelor în aprovizionare. Deși s-a înregistrat o scurtă creștere la 2,4% în noiembrie 2023, se așteaptă ca aceasta să se relanseze temporar datorită unei reveniri a inflației în sectorul energetic. Se anticipează că procesul dezinflaționist va continua în pofida creșterilor puternice ale costurilor forței de muncă, care determină în prezent inflația IAPC, cu excepția energiei și a alimentelor. Se preconizează că piața forței de muncă va rămâne tensionată, susținând o creștere ridicată a salariilor nominale, dar se așteaptă ca aceasta să se atenueze pe măsură ce impactul compensării inflației se estompează în timp. În ansamblu, cu așteptările inflaționiste pe termen mediu ancorate la ținta de 2% a BCE, se preconizează că inflația globală IAPC va scădea de la 5,4% în 2023 la medii de 2,7% în 2024, 2,1% în 2025 și 1,9% în 2026. Proiecțiile pentru anii 2023 și 2024 au fost revizuite în sens descendent din cauza rezultatelor mai scăzute ale datelor recente și a reducerii ipotezelor privind prețurile materiilor prime energetice, în timp ce proiecțiile pentru 2025 rămân neschimbate⁵.

În 2023, principalele bănci centrale au majorat ratele dobânzilor de politică monetară pentru a reduce inflația, ceea ce a condus la costuri ridicate ale creditelor ipotecare, la dificultăți în refinanțarea datoriilor, la o mai mare disponibilitate a creditelor și la o slăbire a investițiilor în întreprinderi și în sectorul rezidențial. Sectorul imobiliar comercial, care se confruntă atât cu costuri mai mari ale împrumuturilor, cât și cu schimbări structurale post-pandemice, a fost afectat în mod deosebit. Pe măsură ce inflația se atenuază, așteptările privind viitoarele reduceri ale ratelor dobânzilor pe termen lung au stimulat piețele

³ ECB, Eurosystem staff macroeconomic projections for the euro area countries

⁴ IMF, World Economic Outlook Update, Moderating Inflation Steady Growth Open Path to Soft Landing, Ianuarie 2024

⁵ ECB, Eurosystem staff macroeconomic projections for the euro area countries

de acțiuni. Cu toate acestea, costurile de împrumut pe termen lung rămân ridicate la nivel global din cauza creșterii datoriei publice.

La nivelul anului 2023, comerțul mondial cu bunuri și servicii a înregistrat o creștere minimă de 0,2%, marcând cea mai lentă expansiune din ultimii 50 de ani, în afara recesiunilor globale. Contractia comerțului cu bunuri a fost influențată de scăderile înregistrate în principalele economii avansate și de o decelerare în economiile de piață emergente și în curs de dezvoltare. Acest lucru a reflectat încetinirea bruscă a producției industriale mondiale. Comerțul cu servicii, după o revenire inițială în urma pandemiei, a încetinit în a doua jumătate a anului. Prețurile medii ale majorității produselor de bază, exprimate în dolari americani, au scăzut în 2023 din cauza temperării cererii.

Prețul petrolului a fost volatil, cu o medie de 83 dolari/baril, față de 100 dolari/baril în 2022, influențat de evenimente precum conflictul din Orientul Mijlociu. Prețurile gazelor naturale și ale cărbunelui au scăzut, de asemenea, în mod considerabil, deoarece țările europene au redus cererea de energie. Se preconizează că prețurile gazelor naturale vor scădea în continuare în 2024 și 2025, datorită creșterii producției și a exporturilor de gaze naturale lichefiate. Prețurile metalelor au scăzut cu 10% în 2023 din cauza cererii slabe din partea marilor economii, în special a Chinei, care reprezintă 60% din consumul mondial de metale. Prețurile alimentelor, cea mai mare componentă a indicelui prețurilor din agricultură, au scăzut cu 9% în 2023, datorită ofertelor ample de recolte importante, în special de cereale.

În ciuda performanțelor slabe din 2023, se estimează că schimburile comerciale mondiale se vor accelera până la 2,3% în 2024, aliniindu-se la creșterea preconizată a producției mondiale⁶.

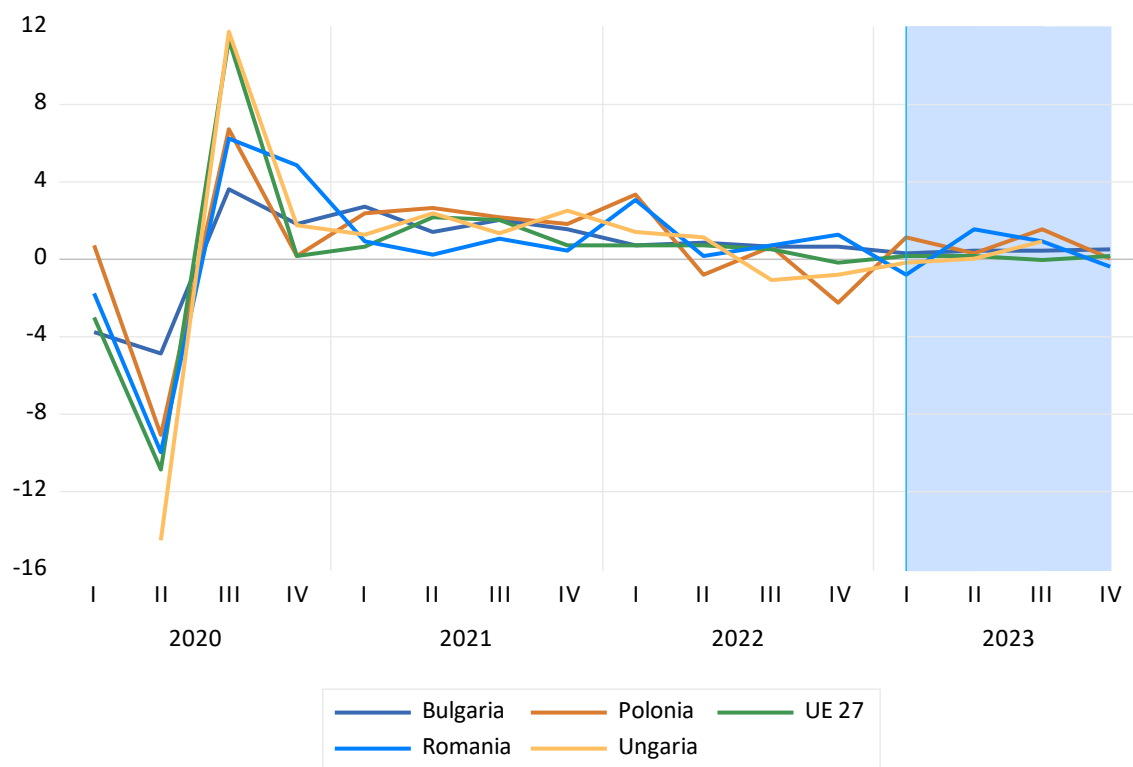
Creștere economică

Graficele 1 și 2 prezintă evoluția creșterii economice în intervalul 2020 –T4 2023⁷. Detalierea dinamicii PIB pentru România pe trimestre în intervalul 2021 – 2023 este prezentată sintetic în Tabelul 1. Produsul Intern Brut (PIB) al României a înregistrat o valoare de 300,69 miliarde de dolari în 2022, potrivit datelor oficiale ale Băncii Mondiale. Valoarea PIB-ului României reprezintă 0,13% din economia mondială.

⁶ World Bank, Global Economic Prospects, Ianuarie 2024

⁷ Datele pentru graficele de mai jos au fost colectate de pe pagina Eurostat la data de 13.02.2024 și adaptate cu estimările semnal pentru PIB emise ulterior, conform ajustării Eurostat din 22.02.2024.

Grafic 1 Creștere economică trimestrială (ca modificare procentuală față de perioada anterioară)

Sursa: Eurostat, prelucrare ASF

Pe o bază anuală, creșterea PIB-ului României a fost de 1,1% în trimestrul al treilea din 2023, fără a fi revizuită față de estimările preliminare și în creștere de la nivelul de 1% în trimestrul anterior, conform Institutului Național de Statistică. Aceasta a marcat cea de-a zecea perioadă consecutivă de expansiune, comerțul exterior contribuind pozitiv la economia țării, exporturile (-3,6%) scăzând într-un ritm mult mai lent decât importurile (-6,5%). În plus, formarea brută de capital fix (11,9% față de 9,1% în trimestrul al doilea) a crescut într-un ritm mai rapid. Între timp, consumul gospodăriilor (2,6% față de 4%) a crescut mai lent, în timp ce cheltuielile publice s-au redus considerabil (-7,1% față de 11,7%). Pe o bază trimestrială ajustată sezonier, PIB-ul României a crescut cu 0,9% în trimestrul al treilea din 2023, încetinind de la o creștere de 1,3% în perioada precedentă de trei luni.

Produsul Intern Brut al Uniunii Europene a fost în valoare de 16.746,22 miliarde de dolari în 2022, potrivit datelor oficiale ale Băncii Mondiale. Valoarea PIB-ului Uniunii Europene reprezintă 7,19% din economia mondială. Pe o bază anuală, economia Uniunii Europene a crescut cu 0,2% în trimestrul 4 al anului 2023, față de stagnare în perioada precedentă. Rata anuală de creștere a PIB-ului în Uniunea Europeană a fost în medie de 1,64% din 1996 până în 2023, atingând un maxim istoric de 14,40% în al doilea trimestru din 2021 și un minim istoric de -13,30% în al doilea trimestru din 2020, potrivit datelor publicate de Eurostat.

Tabelul 1 prezintă estimările semnal pentru dinamica PIB la nivelul trimestrului patru din anul 2023⁸. Conform acestora, comparativ cu anul 2022, produsul intern brut a crescut cu 2%. Pentru trimestrul patru, PIB în termeni reali a fost cu 0,4% inferior trimestrului anterior.

Tabel 1 Evoluția Produsului intern brut trimestrial

		T1	T2	T3	T4	An
- în % față de perioada corespunzătoare din anul precedent -						
SERIE BRUTĂ	2021	99.9	115.2	106.3	102.5	105.7
	2022	105.0	105.1	103.8	104.6	104.1
	2023	102.4	101.0	101.1	102.9	102.0
SERIE AJUSTATĂ SEZONIER	2021	101.0	112.7	107.1	102.7	-
	2022	105.0	103.9	103.3	104.4	-
	2023	101.0	102.8	103.2	101.0	-
- în % față de trimestrul precedent -						
SERIE AJUSTATĂ SEZONIER	2021	100.4	100.5	101.0	100.7	-
	2022	102.6	99.5	100.4	101.8	-
	2023	99.3	101.3	100.8	99.6	-

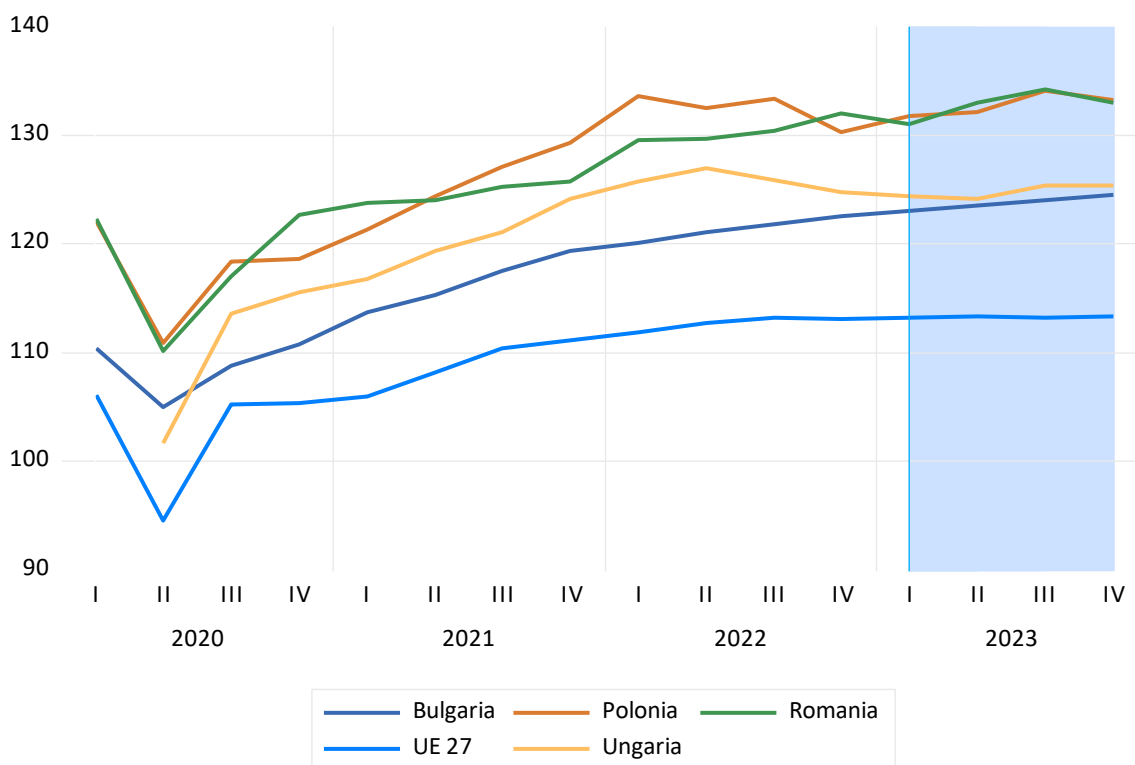
Sursa: Date INS

În ciuda acestui fapt, comparativ cu același trimestru al anului 2022, PIB a înregistrat în T4 2023 o creștere cu 2,9% pe seria brută și cu 1,0% pe seria ajustată sezonier. Inflația ridicată și creșterea anemică a creditului privat au constrâns cererea internă în 2023, în timp ce cererea externă a fost slabă. O creștere puternică a formării brute de capital fix, stimulată de investițiile în infrastructura publică finanțate de UE, a compensat încetinirea consumului privat și scăderea stocurilor, în timp ce contribuția negativă a exporturilor nete la creștere s-a atenuat⁹.

⁸ Datele aparțin comunicatului de presă emis la 14.02.2024.

⁹ European Commission, Economic forecast for Romania, Winter 2024 Economic Forecast

Grafic 2 Creștere economică trimestrială (nivel – Indice 2015 – 100)

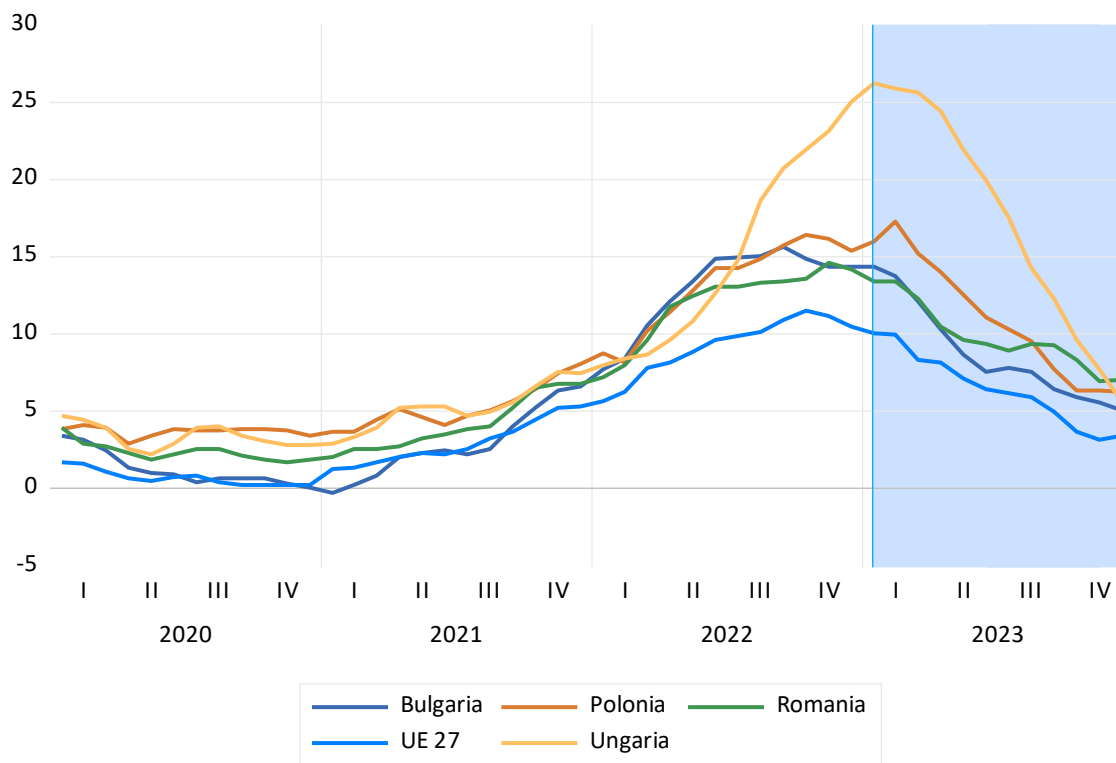
Sursa: Eurostat, prelucrare ASF

Potrivit datelor Eurostat, economia Uniunii Europene a stagnat în trimestrul IV 2023, după o contracție de 0,1% în perioada precedentă. Rata de creștere a PIB-ului în Uniunea Europeană a fost în medie de 0,4% din 1995 până în 2023, atingând un maxim istoric de 11,3% în trimestrul al treilea din 2020 și un minim istoric de -10,9% în trimestrul al doilea din 2020. La finalul lunii februarie 2024 datele despre dinamica PIB au fost ajustate cu estimările semnal pentru trimestrul IV 2023. Conform acestora, contracția amintită anterior a fost ajustată la o creștere de 0,1%.

Dinamica inflației

Rata anuală a inflației din România a scăzut ușor la 6,61% în decembrie 2023, de la 6,72% în luna precedentă. Aceasta a fost cea mai scăzută valoare din septembrie 2021, în condițiile în care prețurile alimentelor s-au temperat (5,82% față de 6,84% în noiembrie), datorită costurilor mai mici ale uleiului, untului și grăsimilor (-25,32% față de -25,02%), potrivit Institutului Național de Statistică. În schimb, inflația a crescut ușor pentru produsele nealimentare (5,51% vs 5,08%) și pentru servicii (11,21% vs 11,18%). Pe o bază lunară, prețurile de consum au crescut cu 0,26% în decembrie, revenind de la o scădere de 0,01% în noiembrie.

Grafic 3 Rata inflației

Sursa: Eurostat, prelucrare ASF

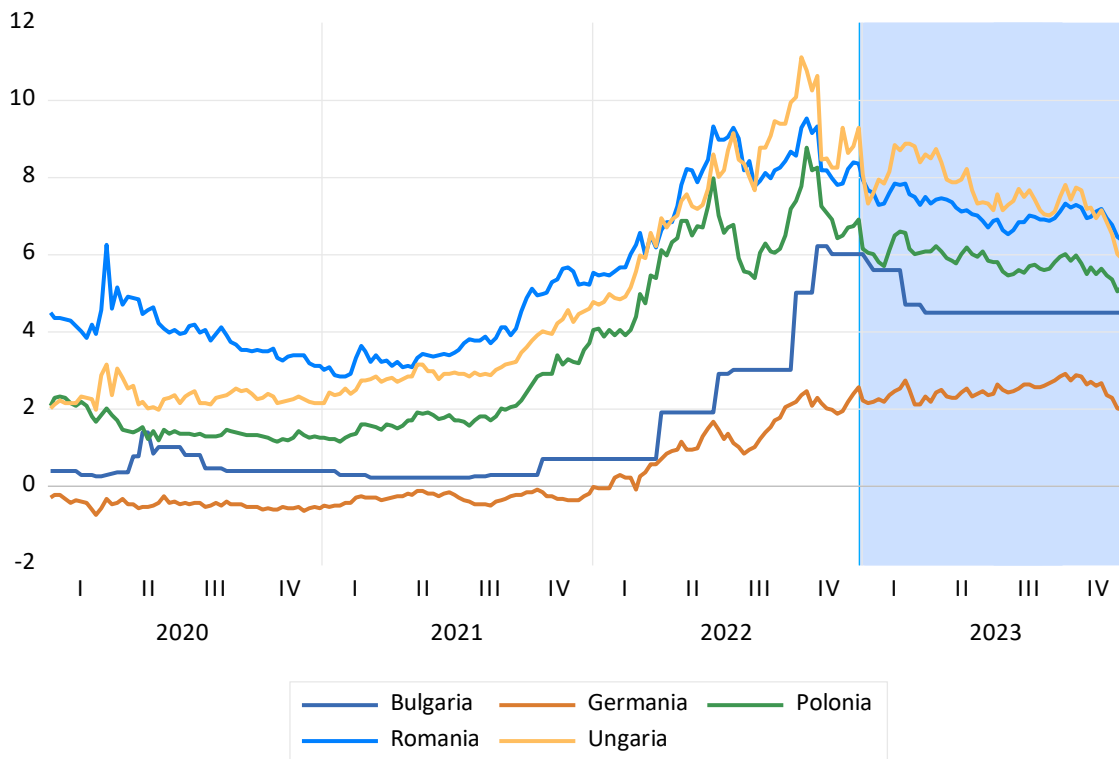
Rata inflației în Uniunea Europeană a crescut la 3,40% în decembrie, de la 3,1% în noiembrie 2023, conform rapoartelor Eurostat. Rata inflației în Uniunea Europeană a înregistrat o medie de 2,43% din 2000 până în 2023, atingând un maxim istoric de 11,5% în octombrie 2022 și un minim istoric de -0,6% în ianuarie 2015.

Rata dobânzii

Graficul 4 prezintă dinamica obligațiunilor suverane la 10 ani pentru statele incluse în analiză, Germania fiind tratată drept referință pentru evoluția europeană. Randamentele obligațiunilor guvernamentale și-au continuat traiectoria descendentă, manifestând însă o ușoară tendință de apreciere la finalul anului 2023.

În trimestrul IV din 2023, Banca Națională a României nu a modificat valorile ratei de politică monetară și ratele facilităților de creditare și depozit față de valorile înregistrate anterior.

Grafic 4 Randamentele obligațiunilor suverane (10 ani)

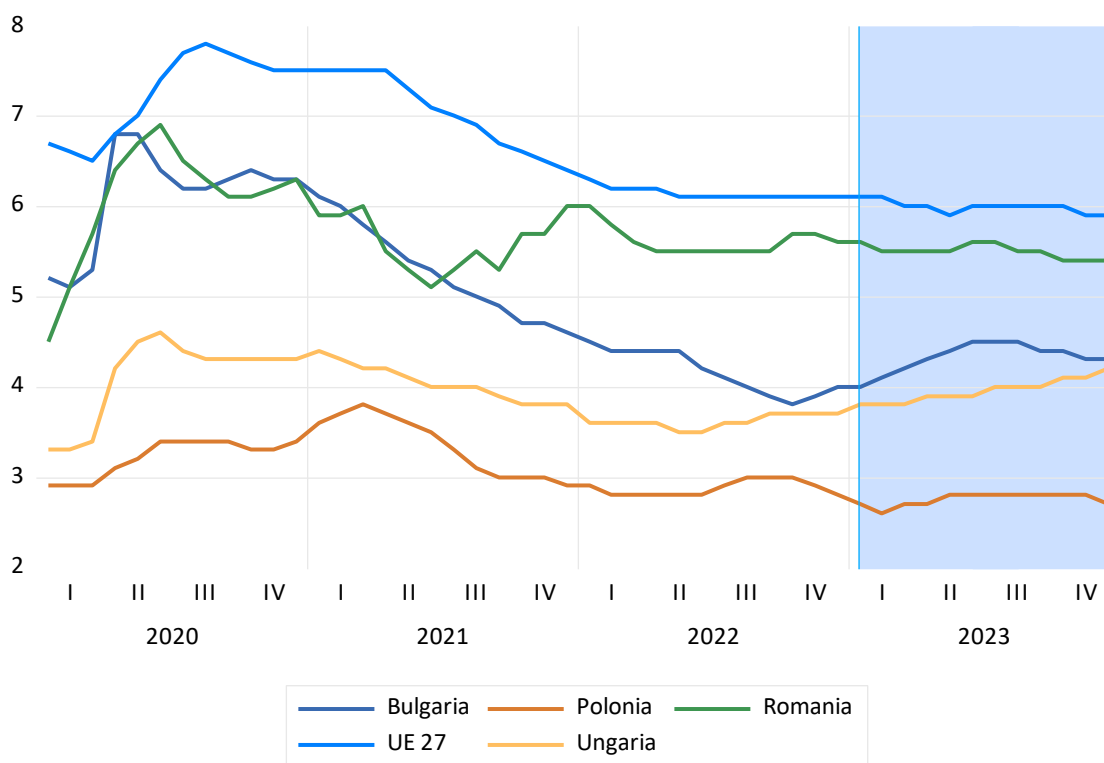
Sursa: Refinitiv, prelucrare ASF

Piața muncii

Rata șomajului ajustată sezonier în România s-a situat la 5,4% în decembrie 2023, cel mai scăzut nivel din septembrie, potrivit datelor Institutului Național de Statistică. Numărul șomerilor a crescut cu 1,8 mii de persoane față de luna precedentă, ajungând la 444 mii. Rata șomajului pentru bărbați a crescut ușor (5,9% față de 5,8% în noiembrie), în timp ce cea pentru femei a scăzut (4,7% față de 4,9%). În decembrie 2022, rata șomajului a fost de 5,6%.

Rata șomajului în Uniunea Europeană a rămas neschimbată la 5,9% în decembrie, raportează Eurostat. Aceasta a fost în medie de 8,88% din 2000 până în 2023, atingând un maxim istoric de 11,7% în ianuarie 2013 și un minim istoric de 5,9% în mai 2023.

Grafic 5 Rata lunară a șomajului

Sursa: Eurostat, prelucrare ASF

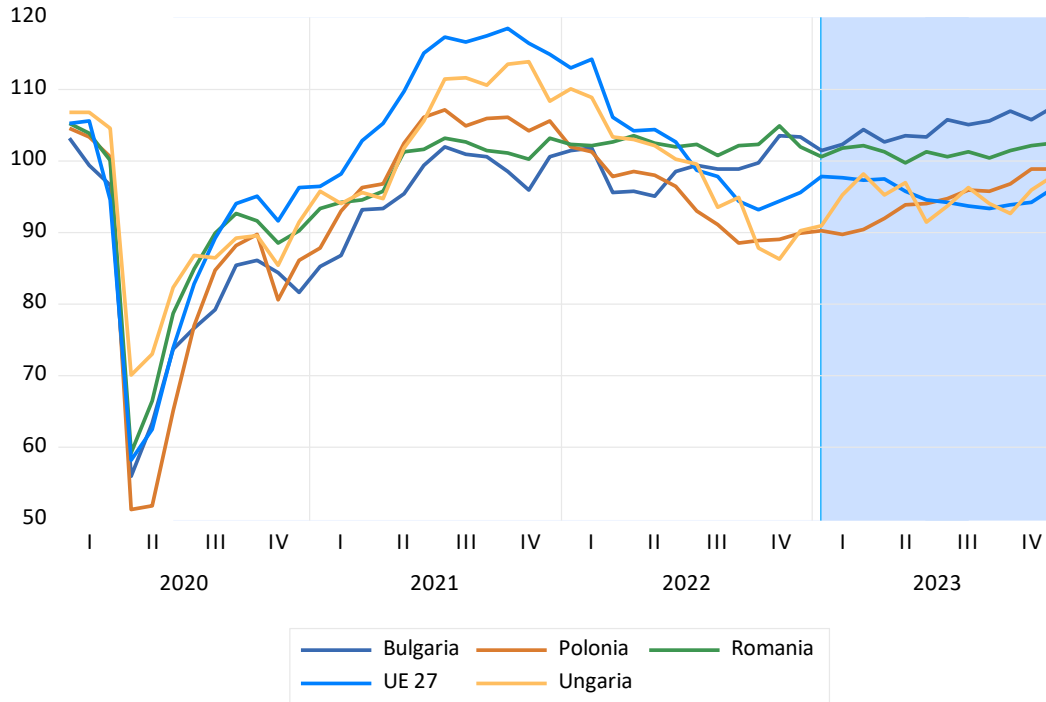
Sentiment economic

Indicatorul de sentiment economic (ESI) este un indicator compozit ce are ca scop urmărirea dinamicii PIB. Scalarea sa este realizată la o medie pe termen lung de 100 și o deviație standard de 10. În aceste condiții, valorile peste 100 indică un sentiment economic peste medie și vice-versa. După cum se poate observa din Graficul 6, în trimestrul IV din 2023 percepția asupra dinamicii economice în Uniunea Europeană a avut o tendință ascendentă comparativ cu trimestrul III al anului 2023. La nivelul lunii decembrie, ESI a crescut atât în UE (cu 1.8 puncte, atingând valoarea de 95.6) cât și în zona euro (cu 2.4 puncte, atingând valoarea de 96.4). Această evoluție a fost determinată de o încredere superioară a consumatorilor în sectoarele comerciale, de servicii și de construcții, în timp ce încrederea în sectorul industrial a rămas relativ neschimbată¹⁰.

Evoluția pentru România a fost de asemenea ascendentă în trimestrul IV, indicatorul prezentând valori superioare pragului de 100.

¹⁰ European Commission, Business and consumer survey results for December 2023

Grafic 6 Sentiment economic

Sursa: Eurostat, prelucrare ASF

Riscuri curente

Conflictul dintre Gaza și Israel ar putea escalada și mai mult generând efecte de propagare în zona geografică limitrofă, care produce aproximativ 35% din exporturile mondiale de petrol și 14% din exporturile de gaze. Continuarea atacurilor în Marea Roșie – prin care circulă 11% din comerțul mondial – și războiul în curs de desfășurare din Ucraina riscă să genereze noi șocuri negative în materie de aprovizionare pentru redresarea globală, cu creșteri ale costurilor alimentelor, energiei și transportului.

O scădere mai lentă decât se aștepta a inflației de bază în marile economii, datorată, de exemplu, unei tensiuni persistente pe piața forței de muncă și unor noi tensiuni în lanțurile de aprovizionare, ar putea declanșa o creștere a anticipațiilor privind ratele dobânzilor și o scădere a prețurilor activelor, în mod analog cu începutul anului 2023. Astfel de evoluții ar putea crește riscurile pentru stabilitatea financiară, înăspri condițiile financiare la nivel mondial, declanșa fluxuri de capital de tip "flight-to-safety" și ar putea întări dolarul american, cu consecințe negative asupra comerțului și creșterii economice.

Consolidarea fiscală este necesară în multe economii pentru a face față ratelor de îndatorare în creștere. Însă o trecere prea bruscă la creșteri de taxe și reduceri de cheltuieli, dincolo de ceea ce se preconizează, ar putea genera efecte nefaste pentru creșterea pe termen scurt¹¹.

¹¹ IMF, World Economic Outlook Update, Moderating Inflation Steady Growth Open Path to Soft Landing, Ianuarie 2024

1.2. Piața pensiilor private în context internațional

Potrivit raportului OECD, *Pensions at a Glance 2023*, publicat în luna decembrie 2023, la nivel global au fost constituite active substanțiale destinate pensionării. Activele planurilor de pensii se situau la nivelul de 87% din suma PIB-urilor tuturor țărilor OECD la sfârșitul anului 2022, ceea ce reprezintă mai puțin de procentul de 100% înregistrat în urmă cu doi ani. Aproape două treimi dintre țările OCDE au constituit, de asemenea, rezerve de pensii publice pentru a sprijini funcționarea sistemelor publice de pensii pe măsură operează plăți. Pentru aceste țări, activele din fondurile de rezervă pentru pensii publice (PPRFs-public pension reserve funds) reprezentau 12% din suma PIB-urilor la sfârșitul anului 2022, comparativ cu 14% în urmă cu doi ani.

Activele din planurile de pensii se ridicau la 51,5 trilioane USD la sfârșitul anului 2022 în zona OECD. Statele Unite au avut cea mai mare piață de pensii din zona OECD, cu active în valoare de 35 trilioane USD, reprezentând 67,9% din totalul OECD. Alte țări din OECD cu sisteme de pensii de mari sunt Canada, cu active în valoare de 3,1 trilioane dolari și o cotă de 6,1% din piața de pensii din OECD în 2022; Marea Britanie, 2,6 trilioane dolari și o cotă de 5%; Australia, 2,1 trilioane dolari și o cotă de 4,1%; Olanda, 1,5 trilioane dolari și o cotă de 3%; Elveția, 1,3 trilioane USD și o cotă de 2,5%; și Japonia, 1,3 trilioane USD și o cotă de 2,5%.

Cu toate că activele planurilor de pensii din OECD se ridică la 87% din suma PIB-urilor tuturor țărilor OECD la sfârșitul anului 2022, importanța lor pe plan intern variază de la o țară la alta. În șapte țări din OECD, activele au depășit dimensiunea PIB-ului: Danemarca (192,3%), Islanda (186,1%), Canada (152,8%), Elveția (152,4%), Olanda (150,7%), Statele Unite (137,5%) și Australia (131,4%). Aceste țări au planuri de pensii de mult timp și, cu excepția Canadei și a Statelor Unite, au sisteme de pensii private obligatorii sau cvasi-obligatorii. În schimb, raportul active/PIB a fost sub 20% în 18 țări OECD, inclusiv în unele dintre acestea cu programe de înscriere obligatorie sau automată relativ recente (cum ar fi Letonia, Lituania și Polonia) sau cu o participare relativ scăzută a populației în vârstă de muncă (cum ar fi Franța, Grecia, Italia). Grecia a înregistrat cea mai mică valoare a activelor în raport cu PIB-ul dintre țările OECD (sub 1%).

În economiile G20 din afara OECD, mărimea activelor planurilor de pensii a variat, de asemenea, foarte mult, de la 78,2% în Africa de Sud la 1,7% din PIB în Indonezia (pentru fondurile de pensii ale angajatorilor și fondurile de pensii ale instituțiilor financiare).

Tabel 2 Evoluția gradului de penetrare al pensiilor private (activele totale ale mijloacelor de economisire pentru pensionare % PIB)

	Active % PIB 2012	Active % PIB 2022
Danemarca	190.0	192.3
Islanda	139.1	186.1
SUA	122.7	137.5
Suedia	65.6	97.9
Croația	15.9	28.2
Kosovo	15.0	27.1
Letonia	7.6	16.3
Estonia	9.8	13.0
Slovacia	9.3	13.7

Macedonia de Nord	4.6	14.6
Bulgaria	6.9	11.7
Spania	13.3	11.8
Italia	6.6	11.3
Franța	8.2	10.9
Lituania	4.3	8.7
Cehia	6.7	8.8
Slovenia	6.3	7.0
România	1.6	7.1
Ungaria	3.8	4.2
Serbia	0.4	0.7
Albania	0.0	0.3

Sursa: *Pension Markets in Focus 2023, OECD, ediția din decembrie 2023*

Structura investițională a portofoliilor influențează randamentele obținute de vehiculele investiționale. Astfel, o alocare importantă a portofoliului către active riscante implică randamente potențiale mai mari, dar și o volatilitate mai crescută a randamentului. Activele din planurile de pensii și din fondurile de rezervă pentru pensii publice sunt investite în principal în obligațiuni și acțiuni. Proporțiile de acțiuni și obligațiuni din portofolii variază considerabil de la o țară la alta, dar există, în general, o preferință mai mare pentru obligațiuni. Reglementările privind investițiile din unele țări pot impune, de asemenea, furnizorilor de pensii să investească o anumită proporție din activele lor în instrumente financiare specifice. Fondurile de pensii au investit chiar peste 50% din activele lor în acțiuni în trei jurisdicții de raportare: Polonia (91%), unde fondurile de pensii deschise (OFE - open pension funds) nu au voie să investească în obligațiuni de stat, Lituania (74,6%) și Estonia (59,1%) printre țările OECD.

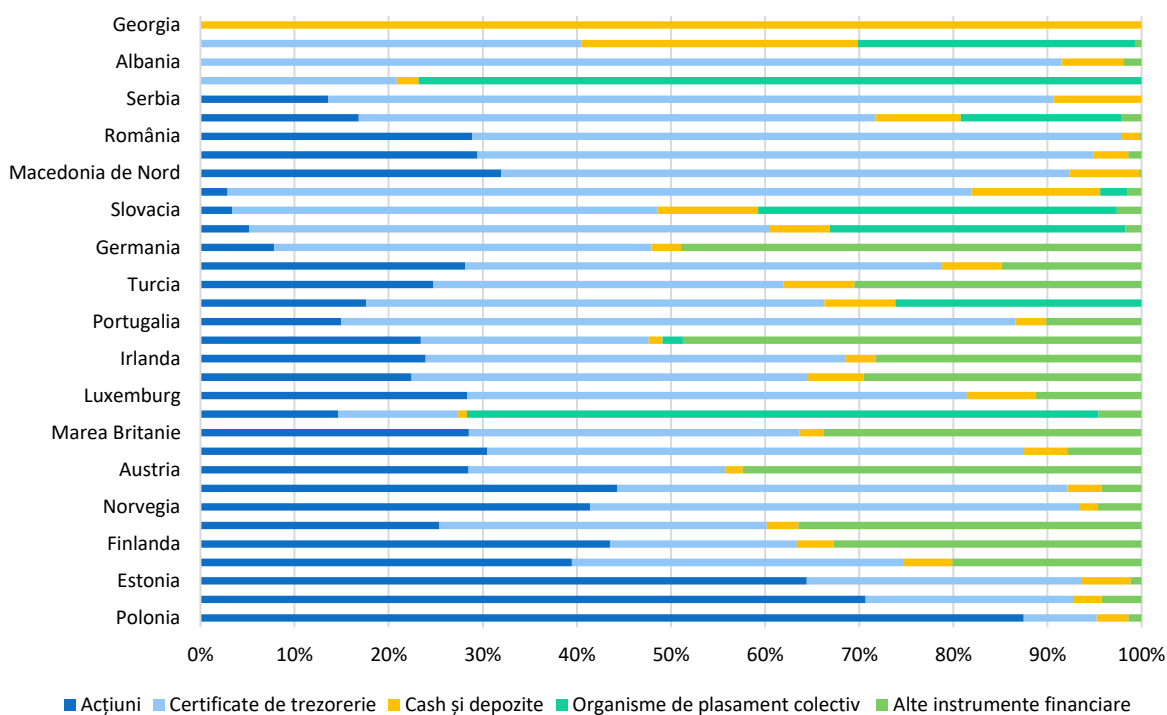
Numerarul și depozitele reprezintă, de asemenea, o parte semnificativă din activele planurilor de pensii în unele țări OCDE și în Indonezia la sfârșitul anului 2022. De exemplu, proporția numerarului și a depozitelor era de 26,9% din activele planurilor de pensii în Indonezia, 20,4% în Coreea, 13,7% în Cehia, 11,7% în Australia și 10,7% în Republica Slovacă. Fondurile de pensii din Republica Slovacă au avut nevoie de lichidități și și-au majorat deținerile de numerar cu 8 puncte procentuale în 2022 pentru a efectua transferul de active de la fondurile de obligațiuni la noile fonduri de pensii cu ciclul de viață implicit în 2023.

În majoritatea țărilor raportoare, împrumuturile, bunurile imobiliare (terenuri și clădiri), contractele de asigurare nealocate și fondurile de investiții private (prezentate ca "alte instrumente financiare" în grafic) reprezentau doar cote relativ mici din investițiile activelor planurilor de pensii la sfârșitul anului 2022, în ciuda unor excepții. Imobiliarele au fost o componentă semnificativă a portofoliilor furnizorilor de pensii (direct sau indirect prin intermediul OPC) în unele țări, cum ar fi Canada (12,4% din totalul activelor) și Elveția (23,6%).

Având în vedere caracterul obligatoriu al sistemului de pensii administrate privat din România, legiuitorul a instituit mai multe mecanisme de protecție a participanților, printre care se numără rata minimă de rentabilitate pentru fiecare categorie de risc a fondurilor de pensii private. În cazul în care un fond obține periodic rate de rentabilitate inferioare ratei minime, se declanșează aplicarea unor măsuri speciale de supraveghere în vederea redresării situației. În contextul în care există un număr restrâns de fonduri de

pensii administrate privat și al mecanismelor de protecție existente, s-a constatat o abordare similară din partea administratorilor în ceea ce privește alocarea strategică a portofoliului investițional, caracterizată printr-o expunere moderată la risc și totodată printr-o preferință pentru titlurile emise de către statul român. Pe plan european, piețele fondurilor de pensii private sunt diferite structural de piața din România. Majoritatea produselor sunt facultative și predomină în multe țări fondurile de pensii ocupaționale. În acest context, portofoliile agregate ale fondurilor de pensii europene, existente într-un număr mult mai mare, sunt investite într-un mix de active financiare, în special obligațiuni și acțiuni.

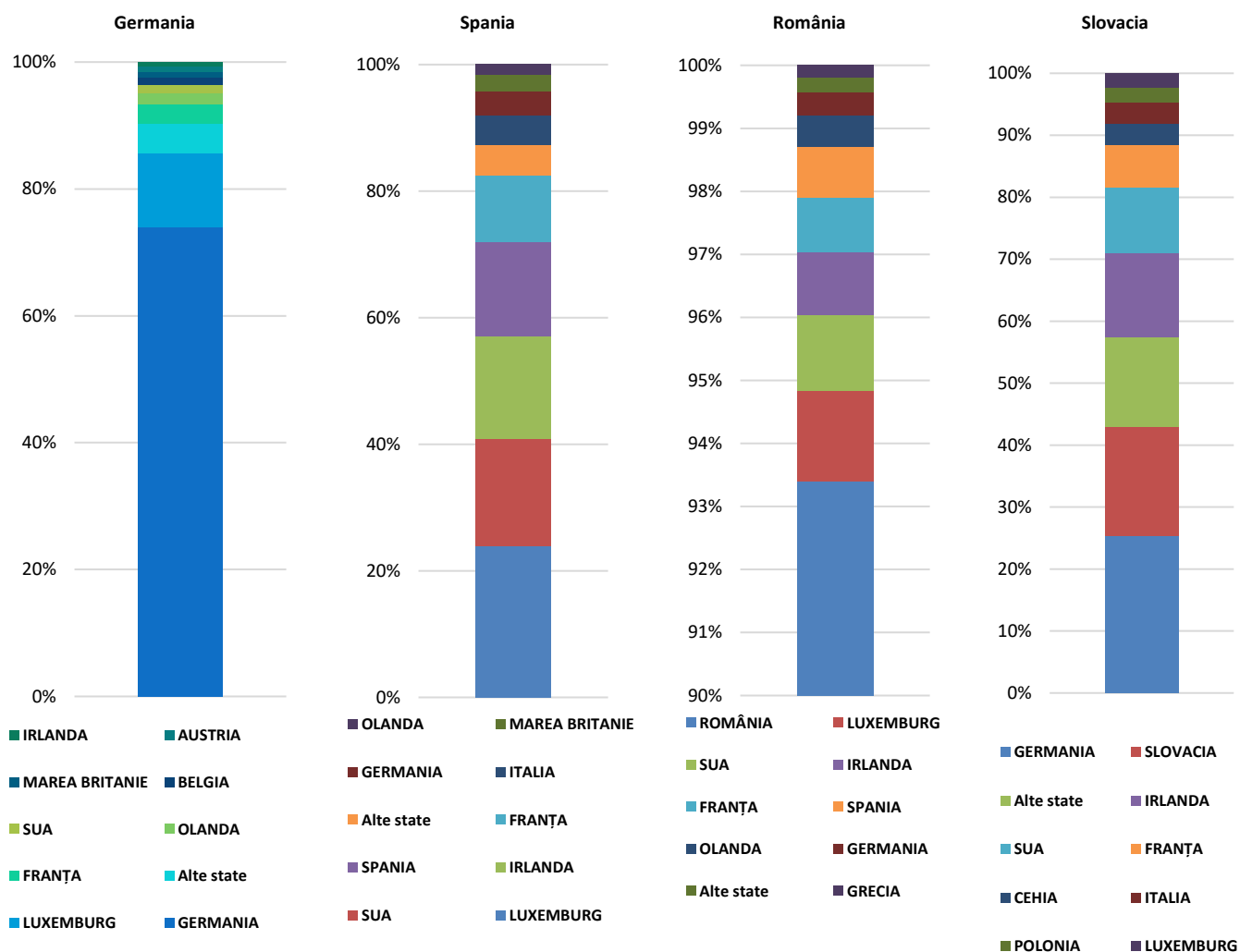
Grafic 7 Structura investițională a mijloacelor de economisire pentru pensionare în statele europene în anul 2022 sau în ultimul an disponibil (%)

Sursa: OECD (2023), Pension Markets in Focus 2023 și Pensions at a Glance 2023

Referitor la expunerea pe țări a activelor fondurilor de pensii, potrivit datelor publicate de EIOPA, în trimestrul III 2023, Germania deținea o pondere de circa 74% în active germane, 12% în active din Luxemburg și 14% în alte state. Spania deținea o pondere de aproximativ 24% în active din Luxemburg, 17% în active din SUA și 59% în alte state. Slovacia deținea o pondere de 25% în active germane, 18% în active slovace și 57% în alte state. România deținea o pondere de 93% în active românești, 1% în active din SUA și 5% în alte state.

Grafic 8 Expunerea pe țări a activelor fondurilor de pensii la 30 septembrie 2023

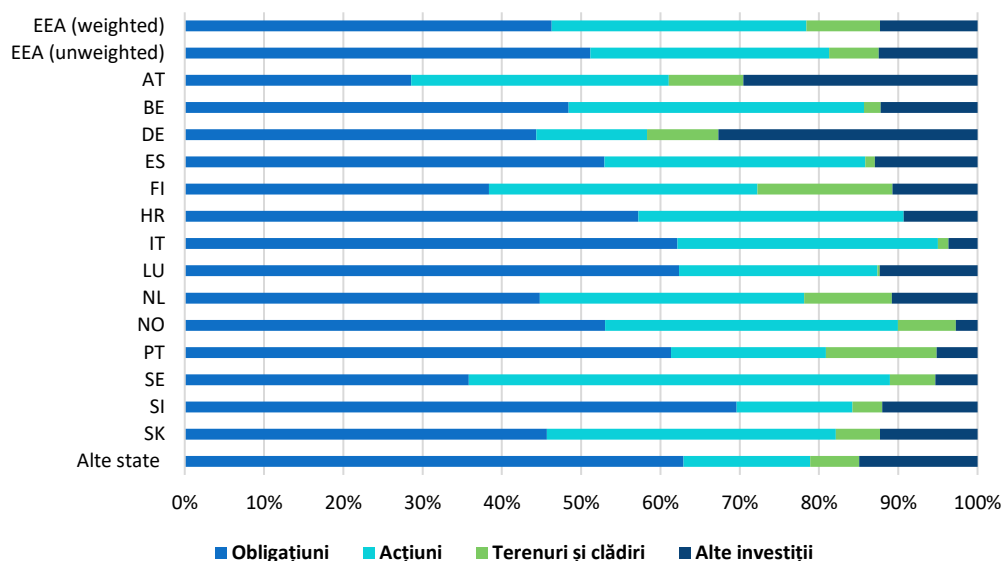

Sursa: EIOPA, Occupational Pensions Statistics, Asset Exposures Q3 2023

Performanța portofoliului rămâne o preocupare cheie pentru IORP. Randamentul investițiilor ar putea fi afectat negativ de o potențială deteriorare a condițiilor economice și ale piețelor financiare. În cazul planurilor de pensii cu beneficii definite, acest lucru ar putea necesita un sprijin suplimentar din partea angajatorului care sponsorizează planul de pensie, în timp ce pentru beneficiarii planurilor cu contribuții definite acest lucru se traduce prin plăți mai mici ale pensiilor. Impactul potențial depinde de particularitățile IORP din statele membre și de alocarea activelor acestora.

Situația macroeconomică poate crea, de asemenea, riscuri pentru portofoliile de investiții. O scădere a activităților economice și a cererii agregate ar putea avea un impact negativ asupra societăților nefinanciare, ceea ce ar putea duce la o scădere a ratingului de credit sau la insolvențe și ar putea avea un impact grav asupra portofoliilor de investiții ale instituțiilor de pensii ocupaționale.

Grafic 9 Structura investițională a fondurilor de pensii ocupaționale în statele europene în T2 2023 (%)

Sursa: Raportul privind stabilitatea financiară EIOPA – Decembrie 2023, Statisticile EIOPA privind IORP.

Notă: Categoria "obligațiuni" include obligațiunile guvernamentale, obligațiunile corporative, creditele ipotecare și împrumuturile, fondurile de creanțe și fondurile de piață monetară. Categoria "acțiuni" include acțiuni directe, fonduri de capitaluri proprii și fonduri de capital privat. Categoria "Terenuri și clădiri" constă în proprietăți imobiliare directe, fonduri imobiliare și fonduri de infrastructură, iar "alte investiții" constă în alte investiții directe, fonduri de alocare a activelor, fonduri alternative și alte fonduri. EEA (w) este media ponderată pentru Spațiul Economic European. EEA (un-w) este media neponderată pentru Spațiul Economic European.

În trimestrul II 2023, fondurile de pensii ocupaționale din statele europene, au investit în cea mai mare parte în obligațiuni, acțiuni și în categoria „alte investiții”. Dintre țările analizate, în cazul Sloveniei a fost observat cel mai semnificativ procent al portofoliului investițional în obligațiuni (70%). La polul opus se află Austria cu un procent de 29%.

În cazul în care un fond obține periodic rate de rentabilitate inferioare ratei minime, se declanșează aplicarea unor măsuri speciale de supraveghere în vederea redresării situației. În contextul în care există un număr restrâns de fonduri de pensii administrate privat și al mecanismelor de protecție existente, pe plan local s-a constatat o abordare similară din partea administratorilor în ceea ce privește alocarea strategică a portofoliului investițional, caracterizată printr-o expunere moderată la risc și totodată printr-o preferință pentru titlurile emise de către statul român.

La nivel european, piețele fondurilor de pensii private sunt diferite structural de piața din România. Majoritatea produselor sunt facultative și predomină în multe țări fondurile de pensii ocupaționale. În acest context, portofoliile agregate ale fondurilor de pensii europene, existente într-un număr mult mai mare, sunt investite într-un mix de active financiare, în special obligațiuni și acțiuni.

Principalele riscuri pentru fondurile de pensii sunt reprezentate de schimbările climatice și rămân o prioritate cheie. De asemenea, atacurile cibernetice au o tendință de creștere, iar îngrijorările legate de un posibil conflict geopolitic hibrid se mențin. Totodată, evaluarea în materie de supraveghere a digitalizării și a riscurilor cibernetice a crescut în prima jumătate a anului 2023.

2. Piața pensiilor private din România

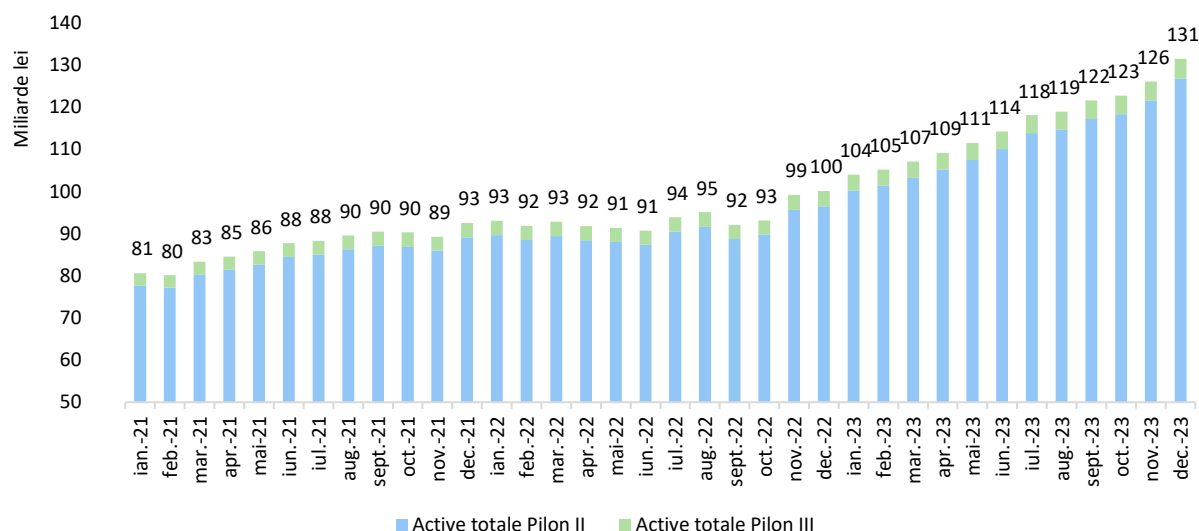
La finalul lunii decembrie 2023, fondurile de pensii private (pilon II și pilon III) au acumulat active totale în valoare de 131,5 miliarde lei (respectiv active nete în valoare de 131,4 miliarde lei), cu 31,4% mai mult comparativ cu finalul anului precedent. Raportat la luna septembrie 2023, valoarea activelor a crescut cu 8,2%. Ca pondere în PIB, activele totale ale sistemului de pensii private au înregistrat un nivel de peste 8,48%, la finalul lunii decembrie 2023¹².

Principalele date referitoare la sistemul de pensii private sunt enumerate mai jos:

La 31 decembrie 2023, politica investițională din cadrul portofoliilor de active ale fondurilor de pensii private continuă să fie concentrată pe piața locală de capital. Ponderea investițiilor în instrumente cu venit fix reprezenta aproximativ 73% din totalul portofoliului investițional al fondurilor de pensii private, în timp ce un procent de 23% a fost investit în acțiuni.

Grafic 10 Valoarea activelor totale ale sistemului de pensii private

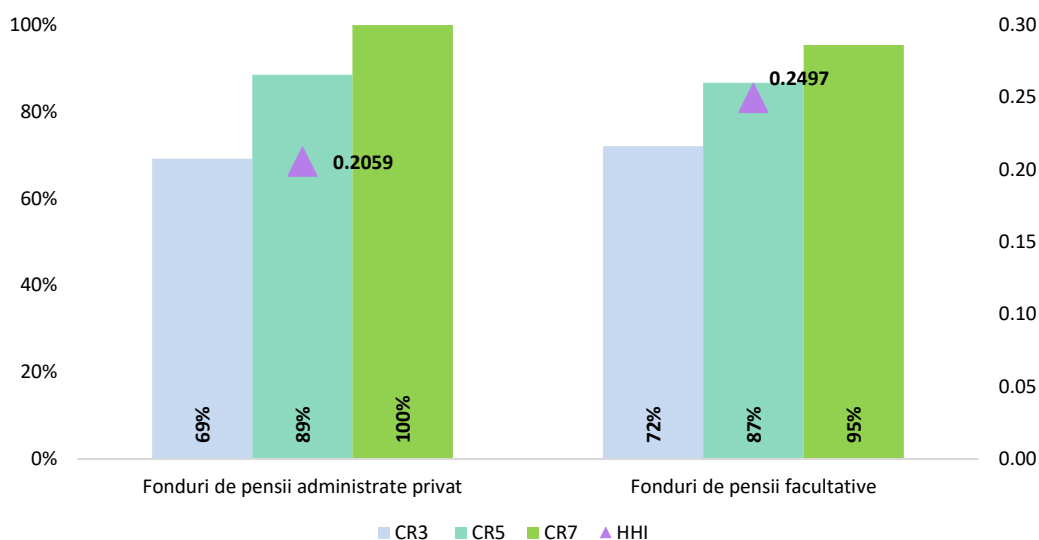

Sursa: calcule ASF

¹² PIB a fost calculat ca sumă a ultimelor patru trimestre, serie brută, prețuri curente.

Activele fondurilor din pilonul II reprezintă peste 96,4% din totalul activelor sistemului de pensii private din România, în timp ce dimensiunea pilonului III rămâne una redusă.

Grafic 11 Gradul de concentrare al fondurilor de pensii private (în funcție de valoarea totală a activelor la finalul anului 2023)

Sursa: calcule ASF

Conform principalilor indicatori folosiți de Consiliul Concurenței, gradul de concentrare pe piața pensiilor private se menține unul ridicat și la finalul lunii decembrie 2023, situație explicabilă din motive legate de structura pieței, a numărului redus de fonduri de pensii private și de mecanismul de înregistrare automată pe Pilonul II, prin care majoritatea participanților nou intrați sunt distribuiți în cote egale tuturor administratorilor de fonduri de pensii administrate privat.

Activitatea de depozitare a activelor fondurilor de pensii private este realizată de trei bănci și se menține la un nivel ridicat de concentrare, BRD – Groupe Societe Generale SA deținând o cotă de piață de 82%.

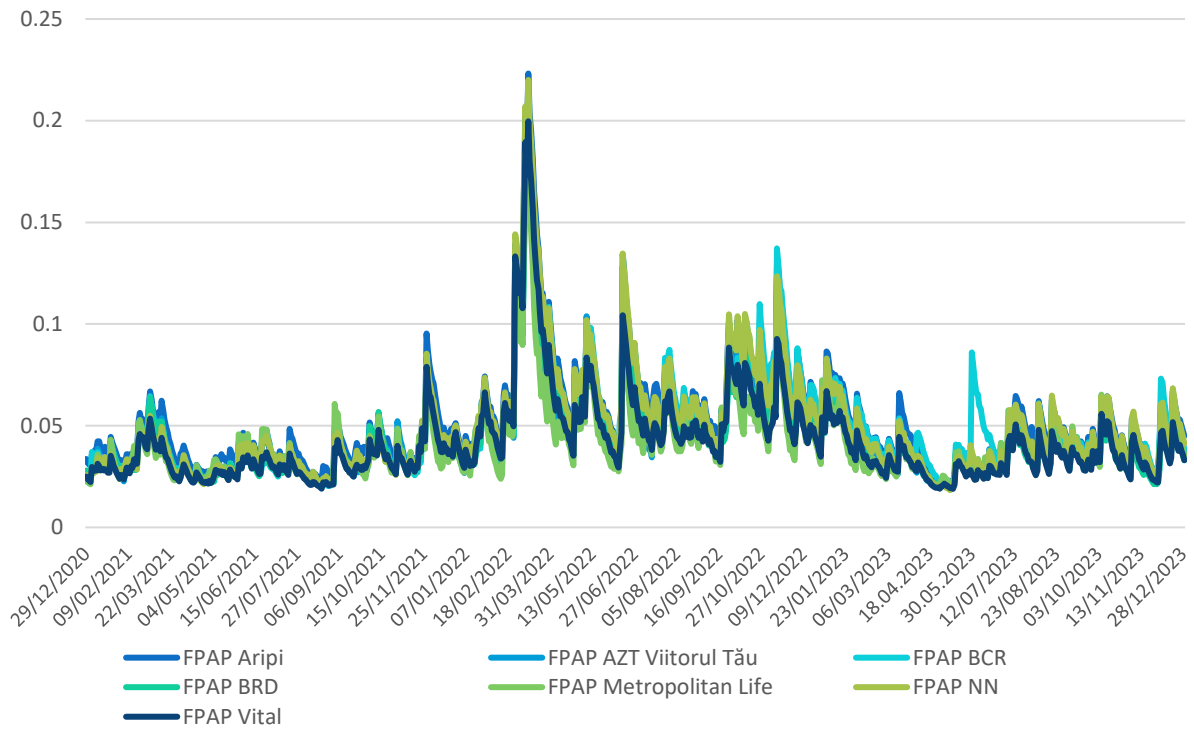
Tabel 3 Cota de piață a depozitarilor fondurilor de pensii private

Depozitar	Valoare active în custodie	% în total active
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	107.868.399.442	82,04%
RAIFFEISEN BANK SA	17.936.963.671	13,64%
BANCA COMERCIALĂ ROMÂNĂ SA	5.677.308.069	4,32%
Total	131.482.671.182	100%

Sursa: prelucrare ASF

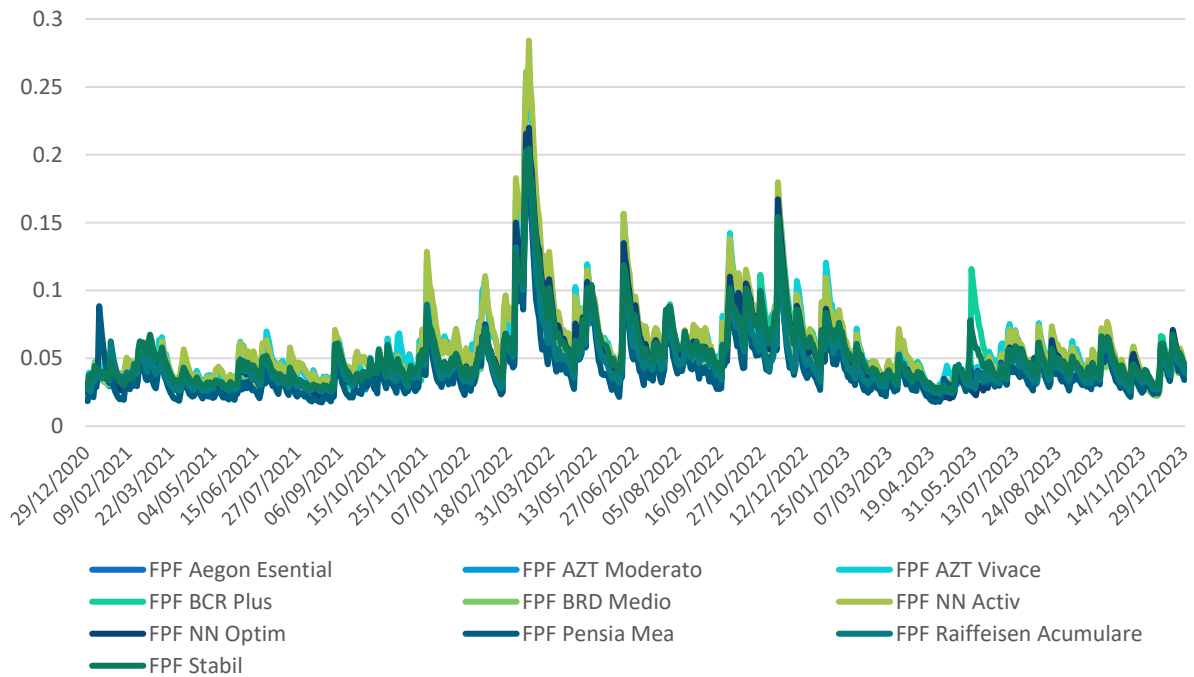
În al trimestrul al IV-a al anului 2023, volatilitatea activelor unitare nete ale fondurilor de pensii private a fost una moderată, fără șocuri pe termen scurt.

Grafic 12 Evoluția volatilității zilnice analizate a fondurilor de pensii din Pilonul II - GARCH (1,1)

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 13 Evoluția volatilității zilnice analizate a fondurilor de pensii din Pilonul III - GARCH (1,1)

Sursa: prelucrare ASF

3. Fondurile de pensii administrate privat – Pilonul II

La finalul lunii decembrie 2023, erau înscrise în Registrul Electronic al Autorității de Supraveghere Financiară șapte fonduri de pensii administrate privat. Acestea sunt administrate de șapte administratori de fonduri de pensii private, activele lor fiind încredințate spre păstrare unui număr de trei bănci din România cu rol de depozitari. Valoarea totală a activelor fondurilor de pensii administrate privat a fost de 126,74 miliarde lei la 31 decembrie 2023, în creștere cu aproximativ 31,4% comparativ cu aceeași dată a anului 2022. Numărul participanților înregistrați în sistemul pensiilor administrate privat la 31 decembrie 2023 a fost de 8,15 milioane persoane, în creștere față de 7,96 milioane persoane la finalul anului anterior.

La nivelul Pilonului II, contribuția medie a participanților cu contribuții virate la în luna decembrie 2023 a fost de circa 276 lei/participant, în timp ce la 31 decembrie 2022 valoarea acesteia a fost de 237 lei/participant. Pe parcursul anului 2023, contribuțiile virate în sistemul de pensii administrate privat au fost în cuantum de 12,82 miliarde lei, în creștere cu aproximativ 17% față de anul anterior.

La finalul lunii decembrie 2023, titlurile de stat și acțiunile au rămas principalele instrumente financiare în care au investit fondurile de pensii administrate privat. Plasamentele fondurilor de pensii administrate privat în titluri de stat au reprezentat 66,42%, în creștere față de nivelul de 62,3% înregistrat la 31 decembrie 2022. Totodată, investițiile în acțiuni au reprezentat un procent de 23,32% din valoarea totală a activelor fondurilor de pensii din Pilonul II, în topul clasamentului fiind Hidroelectrică, Banca Transilvania OMV Petrom și Romgaz. De asemenea, ponderi importante erau investite și în obligațiuni corporative (5,61%) și fonduri de investiții (2,63%), procentul depozitelor bancare și al conturilor curente scăzând până la nivelul de 1,14%.

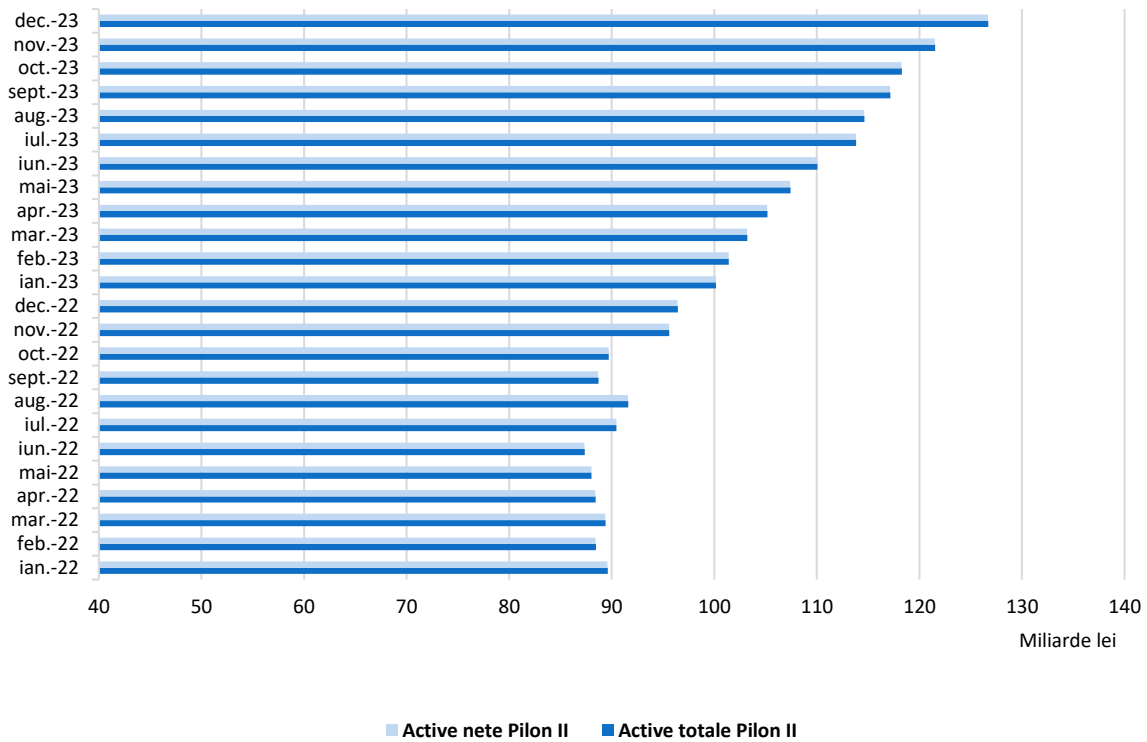
Rata medie ponderată de rentabilitate a tuturor fondurilor de pensii administrate privat a fost 7,39% în decembrie 2023, în creștere față de finalul anului 2022 (4,13%).

La finalul lunii anului 2023, valoarea medie a activului unui participant la sistemul pensiilor administrate privat era de 15.700 lei, înregistrând o creștere de 28,25% comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior. Pe parcursul anului 2023 au fost efectuate plăți ale activului personal net către participanți în cuantum de 919 milioane lei pentru 54.518 de participanți și beneficiari.

3.1. Valoarea activelor

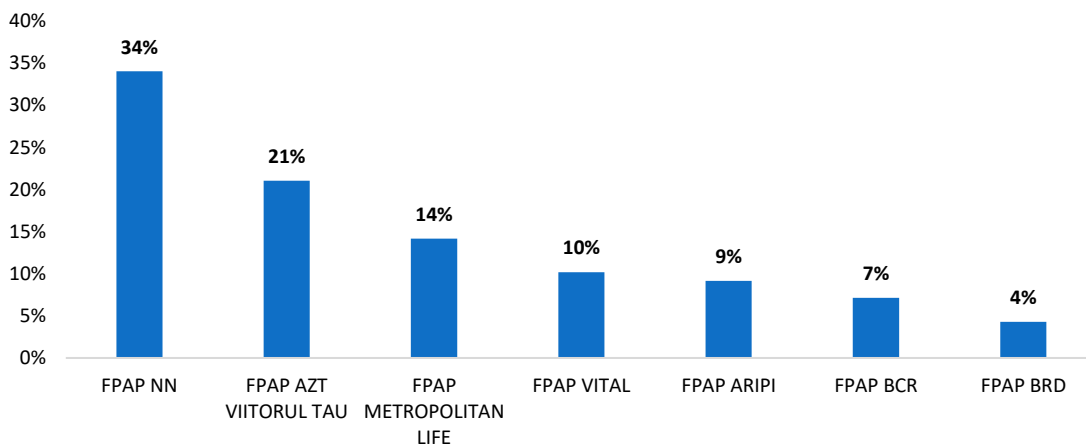
La finalul lunii decembrie 2023, valoarea totală a activelor fondurilor de pensii administrate privat a fost de 126,74 miliarde lei, iar valoarea activelor nete a atins nivelul de 126,68 miliarde lei.

Grafic 14 Valoarea activelor fondurilor de pensii administrate privat

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 15 Cota de piață a fondurilor de pensii administrate privat la 31 decembrie 2023 în funcție de activele totale administrate

Sursa: prelucrare ASF

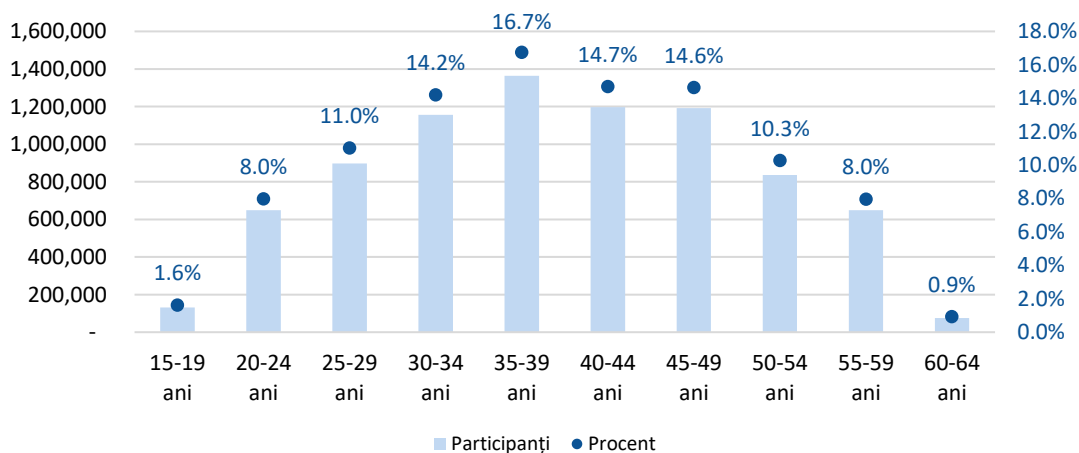
Piața fondurilor de pensii administrate privat înregistrează un grad ridicat de concentrare, primele trei fonduri totalizând 69% din activele totale.

3.2. Participanți

La 31 decembrie 2023, numărul total al participanților la sistemul de pensii administrate privat a fost de 8,15 milioane persoane, în creștere cu 2,39% comparativ cu aceeași dată a anului anterior. Pe parcursul anului 2023 s-au înregistrat în sistem aproximativ 230.273 de persoane, în creștere cu 14% față de anul precedent. Primele trei fonduri de pensii administrate privat în funcție de numărul de participanți, FPAP NN (26%), FPAP AZT Viitorul Tău (21%) și FPAP Metropolitan Life (14%), cumulează un procent de 61% din numărul total de persoane înregistrate în sistem.

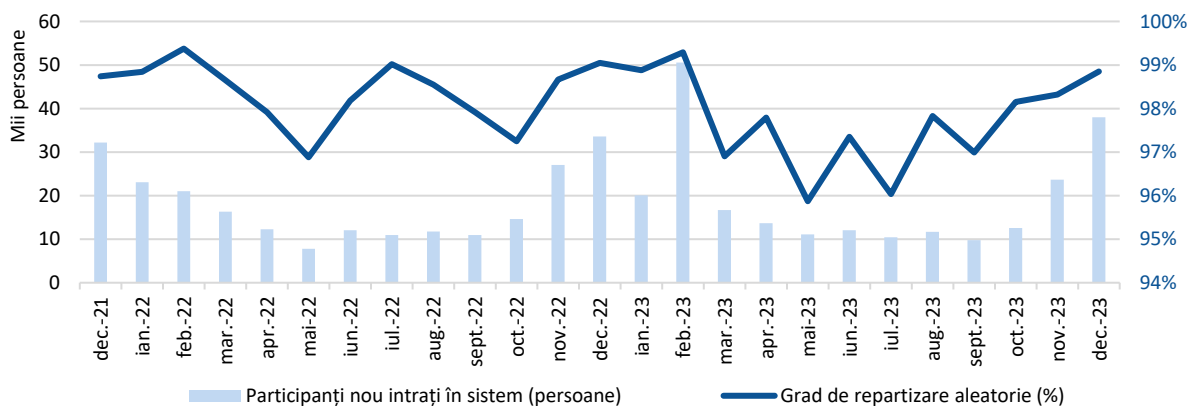
În ceea ce privește distribuția pe grupe de vârstă, la finalul lunii decembrie 2023, ponderea participanților cu vârsta de până în 35 ani a fost de 35% din totalul participanților, iar ponderea celor cu vârstă de peste 35 ani a fost de 65%. Distribuția participanților pe gen rămâne constantă, ponderea participanților de genul feminin în numărul total de participanți fiind de 48%, iar ponderea persoanelor de gen masculin de 52%.

Grafic 16 Structura pe vârste a participanților la 31 decembrie 2023

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 17 Evoluția numărului de participanți nou intrați în sistem (axa stângă) și a gradului de repartizare aleatorie (axa dreaptă)

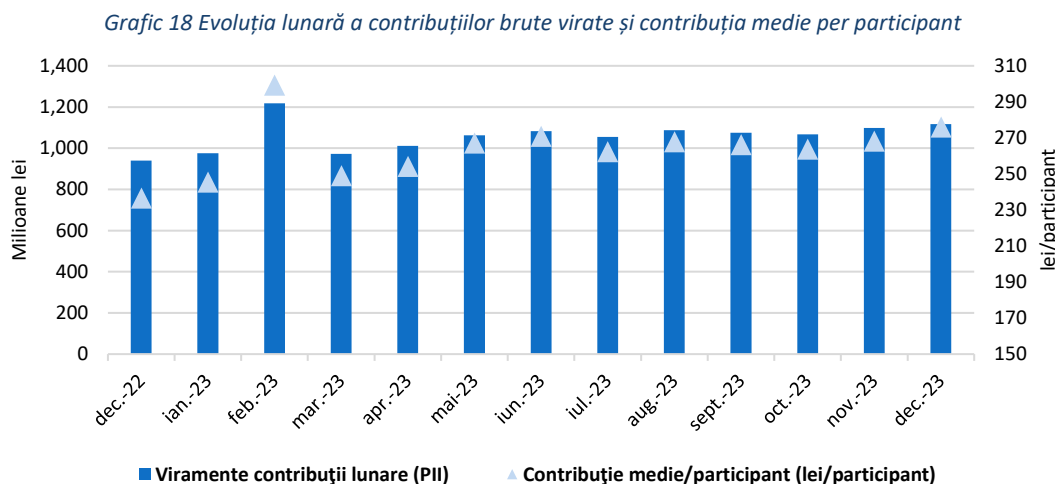
Sursa: prelucrare ASF

Un număr de aproximativ 226.067 de persoane au fost repartizate aleatoriu către un fond de pensii administrat privat în anul 2023, reprezentând 98% din totalul persoanelor nou intrate în sistem.

3.3. Contribuții

De la începutul anului până în luna decembrie 2023, au fost virate contribuții brute către fondurile de pensii administrate privat în cuantum de 12,82 miliarde lei, cu 17% mai mult comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior. În luna decembrie 2023 au fost virate contribuții brute în cuantum de aproximativ 1,12 miliarde lei, în creștere cu 19% comparativ cu luna decembrie 2022 (940 milioane lei).

Contribuția medie per participant a fost de circa 276 lei în luna decembrie 2023, cu 17% mai mult comparativ cu cea înregistrată în aceeași perioadă a anului precedent.

Sursa: prelucrare ASF

Tabel 4 Distribuția pe regiuni a contribuției lunare medii în luna decembrie 2023 (lei)

Bucuresti	367	Prahova	270	Neamt	247	Vaslui	235
Cluj	363	Giurgiu	265	Mehedinti	247	Satu Mare	235
Timis	323	Olt	264	Arad	245	Buzau	234
Ilfov	322	Călărași	263	Teleorman	245	Bistrita-Nasaud	233
Iasi	304	Arges	259	Suceava	242	Gorj	232
Sibiu	302	Tulcea	259	Dambovita	241	Maramures	231
Dolj	288	Botosani	259	Bihor	241	Covasna	230
Brasov	287	Alba	252	Ialomita	239	Harghita	227
Galati	282	Bacau	252	Caras-Severin	238	Valcea	226
Constanta	278	Braila	250	Hunedoara	236	Vrancea	222
Mures	276	Salaj	248				

Sursa: prelucrare ASF

Contribuția lunară medie variază puternic în funcție de județ, cele mai mari valori fiind înregistrate în Municipiul București (367 lei/participant), Cluj (363 lei/participant), Timiș (323 lei/participant), Ilfov (322 lei/participant) și Iași (304 lei/participant). Cele mai mici contribuții lunare medii se înregistrează în Harghita (227 lei/participant), Vâlcea (226 lei/participant) și Vrancea (222 lei/participant).

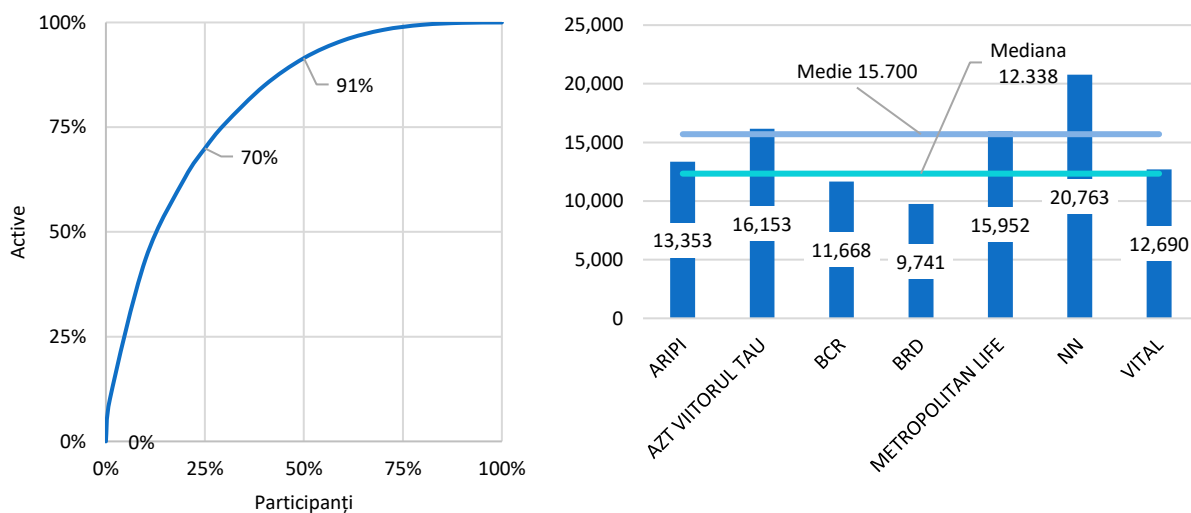
Tabel 5 Distribuția pe regiuni a contribuțiilor totale în luna decembrie 2023 (milioane lei)

Bucuresti	272	Mures	17	Olt	8.8	Covasna	5.3
Cluj	51	Bihor	17	Hunedoara	7.5	Vaslui	5.2
Timis	42	Galati	14	Valcea	7.3	Salaj	5.1
Brasov	26	Bacau	14	Dambovita	7.3	Tulcea	4.2
Prahova	23	Arad	13	Buzau	7.2	Călărași	4.1
Iasi	23	Suceava	11	Bistrita-Nasaud	6.5	Teleorman	4.0
Sibiu	23	Maramures	11	Botosani	6.3	Caras-Severin	3.9
Ilfov	22	Alba	9.5	Braila	5.6	Ialomita	3.3
Arges	20	Satu Mare	9.2	Gorj	5.6	Giurgiu	3.1
Constanta	19	Neamt	9.0	Vrancea	5.4	Mehedinti	2.9
Dolj	18	Harghita	8.9				

Sursa: prelucrare ASF

În ceea ce privește contribuțiile lunare totale, se păstrează diferența accentuată între regiuni, Municipiul București înregistrând cele mai mari valori (272 milioane lei), urmat de Cluj (51 milioane lei) și Timiș (42 milioane lei). La polul opus se află Teleorman, Caraș-Severin, Ialomița, Giurgiu și Mehedinți înregistrând cele mai scăzute valori (între 2,9 și 4 milioane lei).

Grafic 19 Distribuția cumulată a activelor participanților (stânga) și valoarea medie a activelor per participant în funcție de fond la finalul lunii decembrie 2023

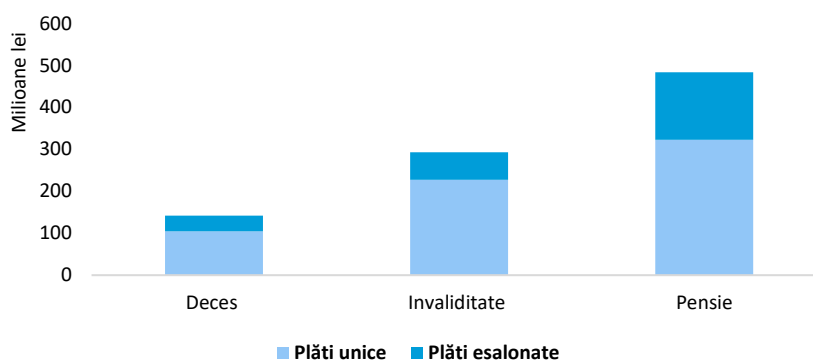
Sursa: prelucrare ASF

Distribuția valorii conturilor participanților arată o concentrare mare, 70% din active fiind deținute de doar 25% din participanți. Cel mai mare cont are o valoare de 2,22 milioane lei, iar cel mai mic are o valoare de 1 leu. Totodată, 20% dintre participanți dețin active sub valoarea de 1.212 lei.

3.4. Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces

Pe parcursul anului 2023 au fost efectuate plăți ale activului personal net în valoare de circa 919 milioane lei către 54.518 participanți sau beneficiari. Din valoarea totală a plăților efectuate, un procent de 52,6% este aferent deschiderii dreptului la pensie, 15,5% ca urmare a decesului participantului și 31,9% ca urmare a invalidității.

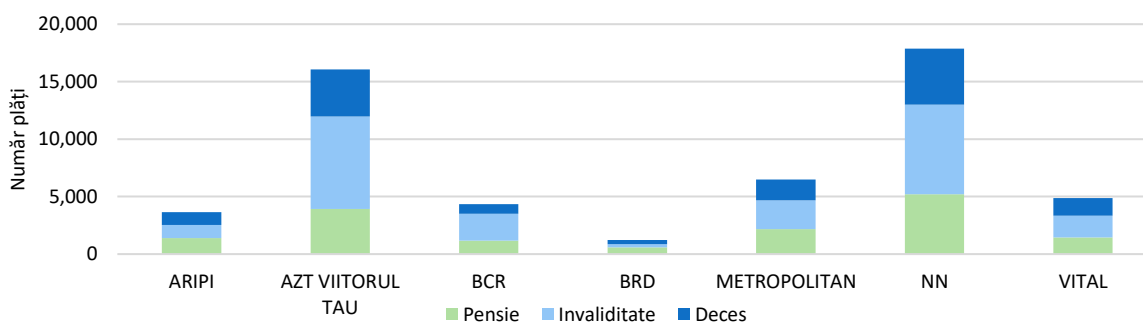
Grafic 20 Valoarea activului net personal plătit în perioada ianuarie-decembrie 2023

Sursa: prelucrare ASF

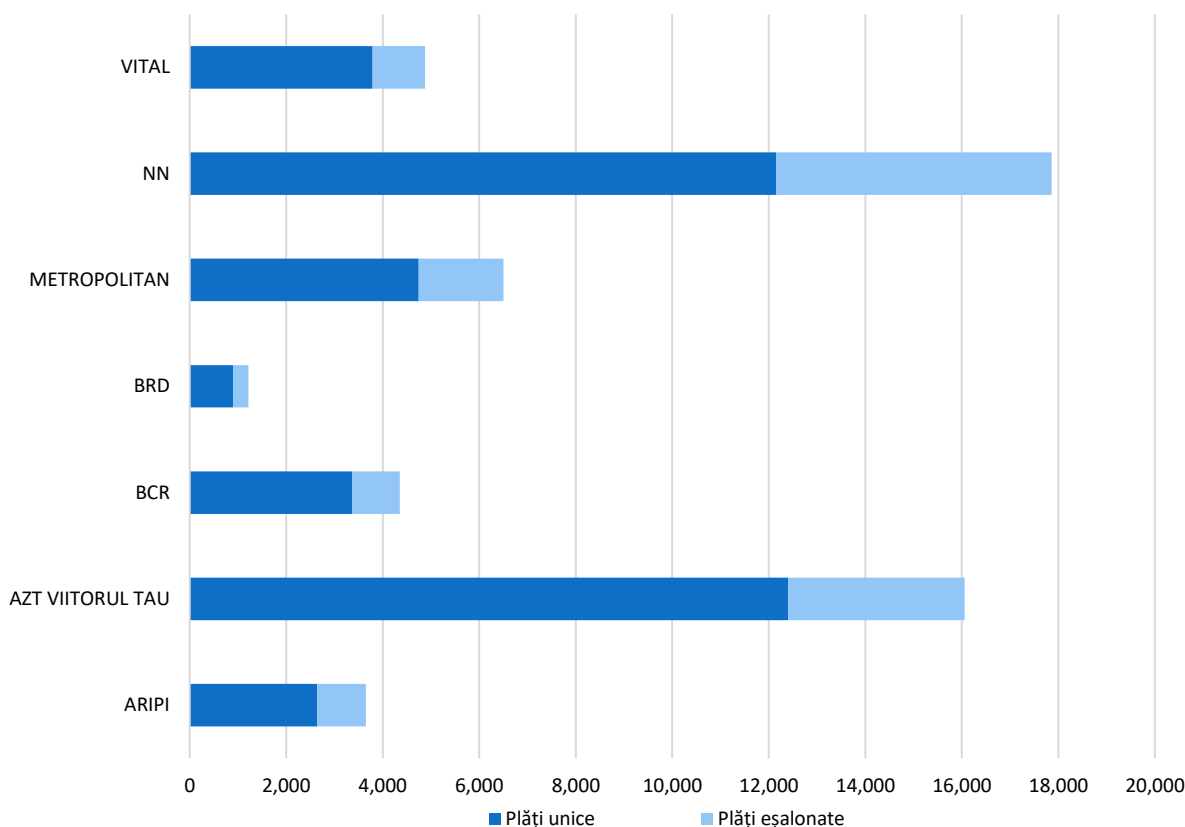
În anul 2023, ca și modalitate de plată a activului personal net, 71% dintre participanți/beneficiari au preferat plățile unice în detrimentul celor eşalonate. Ca urmare a deschiderii dreptului la pensie, au fost efectuate plăți unice în valoare de 323 milioane lei și plăți eşalonate în valoare de circa 161 milioane lei. Au fost înregistrate plăți unice în cuantum de 105 milioane lei și plăți eşalonate în cuantum de 37 milioane lei către beneficiarii activului personal net ca urmare a decesului participantului. Pentru invaliditate, cuantumul activului net personal plătit a fost de aproximativ 227 milioane de lei aferent plăților unice și 66 milioane lei prin plăți eşalonate.

Grafic 21 Structura plăților activului personal net în perioada ianuarie-decembrie 2023

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 22 Numărul plăților efectuate din fond în funcție de modalitatea de plată în perioada ian. - dec. 2023

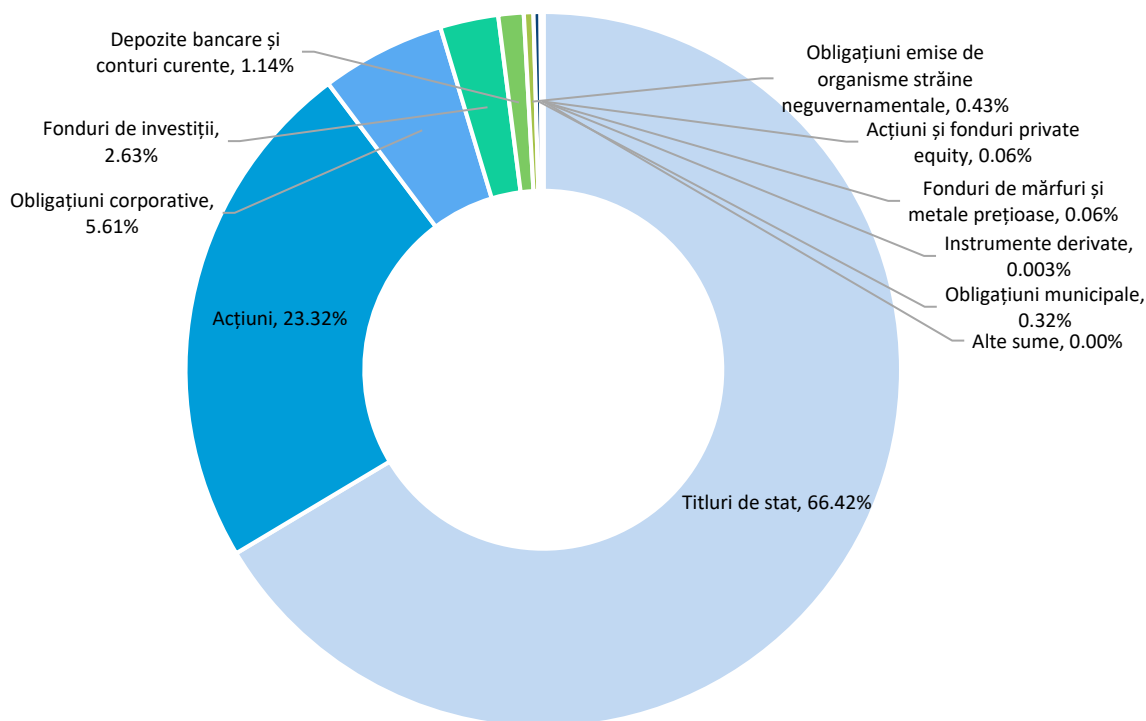
Sursa: prelucrare ASF

Cele mai mari ponderi în totalul plăților activului personal net în anul 2023 au fost înregistrate de FPAP NN (36%), FPAP AZT Viitorul Tău (26%) și FPAP Metropolitan Life (13%), fiind și fondurile cu cel mai mare număr de participanți. Plata pensiei private pe motiv de invaliditate reprezintă ponderea cea mai mare în numărul plăților fondurilor de pensii administrate privat (44%).

3.5. Structura investițiilor

Conform legislației în vigoare, fondurile de pensii private urmează o strategie generală prudentă, investițiile acestora fiind realizate preponderent în obligațiuni suverane, dar și în companii listate pe piața de capital, care sunt transparente și care respectă governanța corporativă, stimulând astfel dezvoltarea pieței primare și secundare. Totodată, fondurile de pensii private au un orizont investițional pe termen lung și reprezintă în același timp o sursă stabilă capital pentru finanțarea economiei și a statului român.

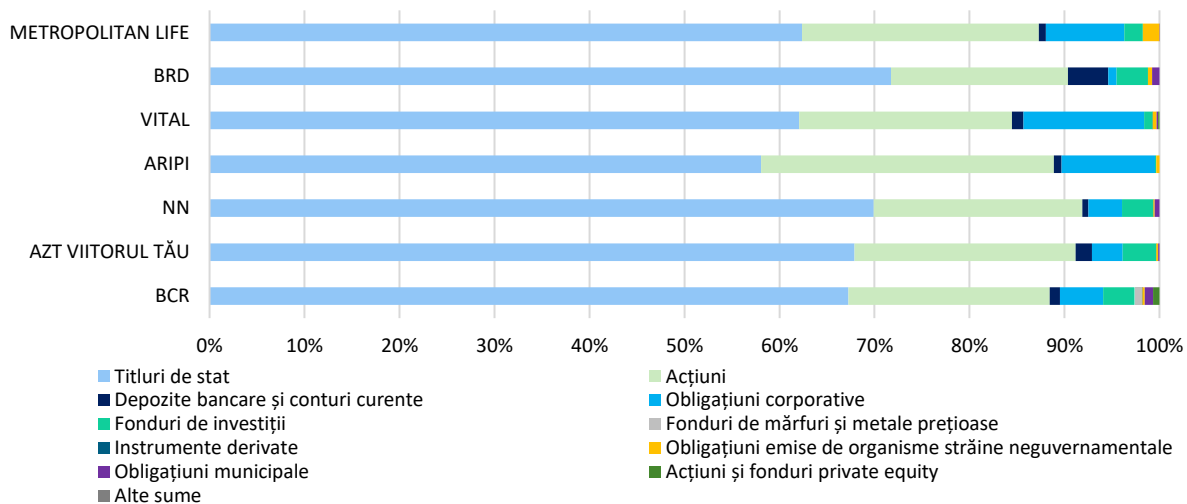
Grafic 23 Structura investițională a tuturor fondurilor de pensii administrate privat la 31 decembrie 2023

Sursa: prelucrare ASF

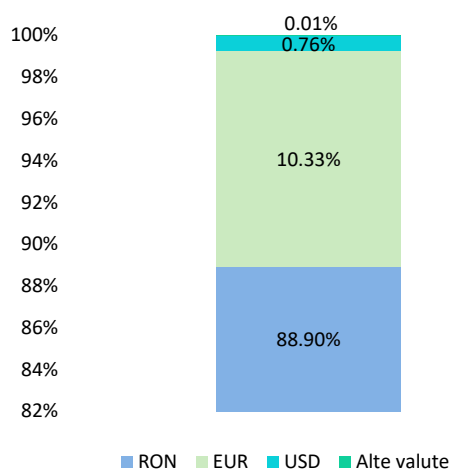
Toate fondurile de pensii administrate privat au investit majoritar în obligațiuni suverane, în procente de peste 58% din activele totale. Dintre cele șapte fonduri de pensii administrate privat, FPAP BRD a investit cel mai mare procent din active în titluri de stat, aproximativ 71,75%. Alte instrumente financiare precum acțiunile sau obligațiunile corporative se regăsesc în portofoliile investiționale ale fondurilor de pensii în procente semnificative.

Grafic 24 Structura portofoliilor investiționale ale fondurilor de pensii administrate privat la 31 decembrie 2023

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 25 Structura valutară a fondurilor de pensii administrate privat la 31 decembrie 2023

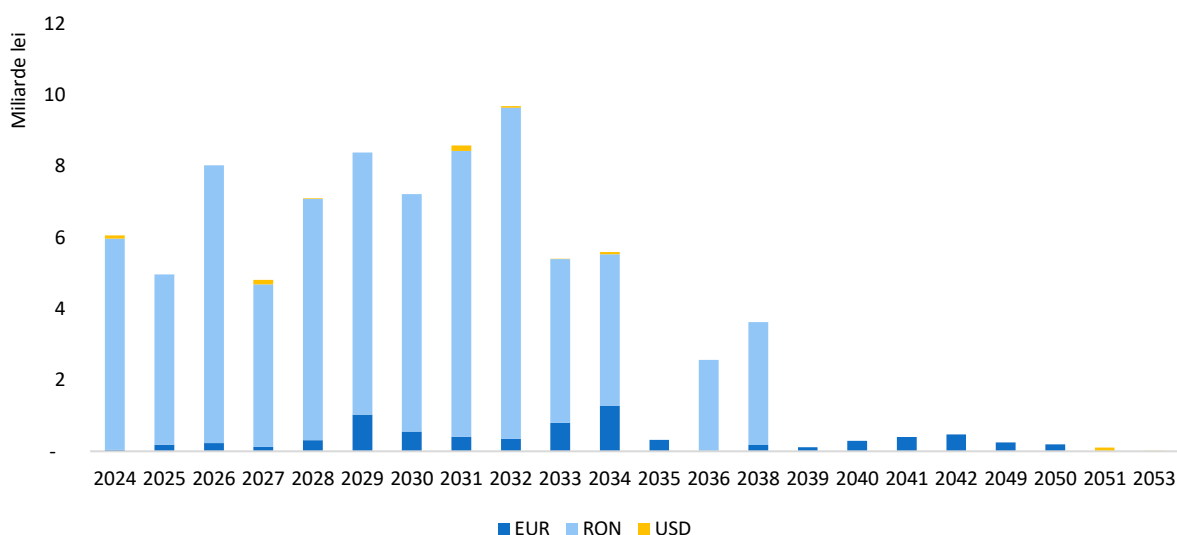

La data de 31 decembrie 2023, investițiile denuminate în lei ale fondurilor de pensii administrate privat au înregistrat un procent de aproximativ 88,90%, iar din plasamentele în valută, ponderea cea mai mare au avut-o plasamentele în euro (10,33%) și dolar american (0,76%). Patru fonduri de pensii administrate privat au utilizat instrumente de acoperire a riscului valutar la finalul lunii decembrie 2023.

Sursa: prelucrare ASF

Valoarea plasamentelor în titluri de stat ale fondurilor de pensii administrate privat la finalul trimestrului IV 2023 a fost de 84,18 miliarde de lei. Dintre acestea, titlurile de stat denuminate în lei înregistrează un procent semnificativ (90,26 %), urmate de cele denuminate în euro fiind 8,97% și în dolar american 0,77%. În cazul emisiunilor în lei, cele mai mari valori au fost înregistrate de titlurile de stat cu maturitatea în 2026, 2029 și 2032. O mare parte din emisiunile în euro ajung la scadență în 2029 și 2034. Toate titlurile de stat din portofoliile fondurilor de pensii din Pilonul II sunt emise exclusiv de statul român.

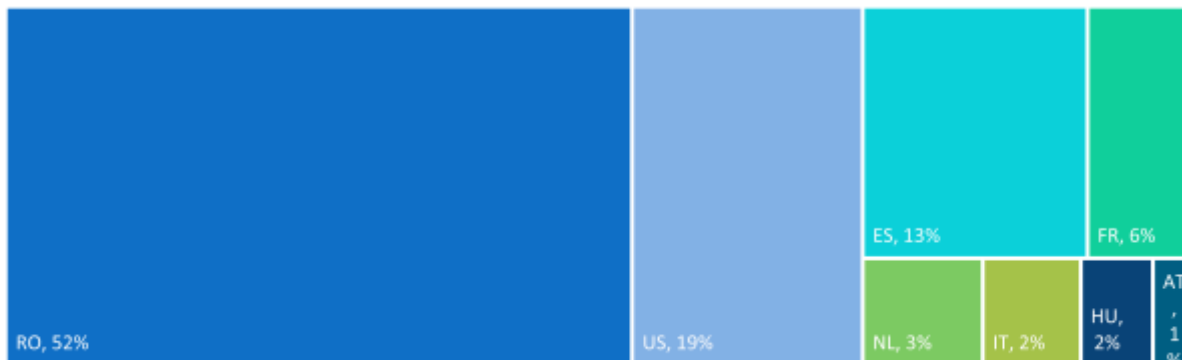
Grafic 26 Structura pe valute și scadențe a titlurilor de stat din portofoliile fondurilor de pensii administrate privat la 31 decembrie 2023

Sursa: prelucrare ASF

La finalul lunii decembrie 2023, investițiile în obligațiuni corporative au fost în cuantum de 7,11 miliarde lei, având o pondere de 5,61% în totalul activelor fondurilor de pensii administrate privat. Investițiile în obligațiunile emise de organisme străine neguvernamentale s-au situat la un procent de 0,43%, investițiile în obligațiuni municipale fiind de 0,32%.

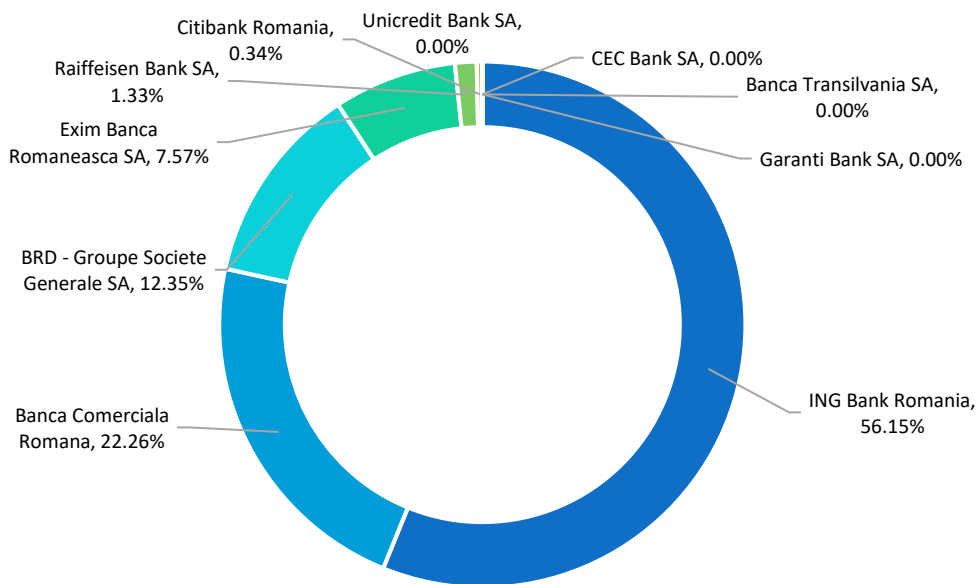
Grafic 27 Structura obligațiunilor corporative în funcție de țara emitenților la 31 decembrie 2023

Sursa: prelucrare ASF

Majoritatea emitenților obligațiunilor corporative sunt din România (52%), fiind urmați de emitenți din țări precum SUA (19%), Spania (13%), Franța (6%) și Olanda (3%). Fondurile de pensii administrate privat au investit în obligațiuni corporative românești emise de Banca Comercială Română în procent de aproximativ 28,3% din totalul obligațiunilor corporative, Raiffeisen Bank SA în procent de 15,1%, Banca Transilvania în procent de 3,1%, UniCredit Bank SA în procent de 2,9%, CEC Bank în procent de 2,2% și Alpha Bank România SA în procent de 0,38%.

Grafic 28 Emitenții depozitelor bancare și conturilor curente la 31 decembrie 2023

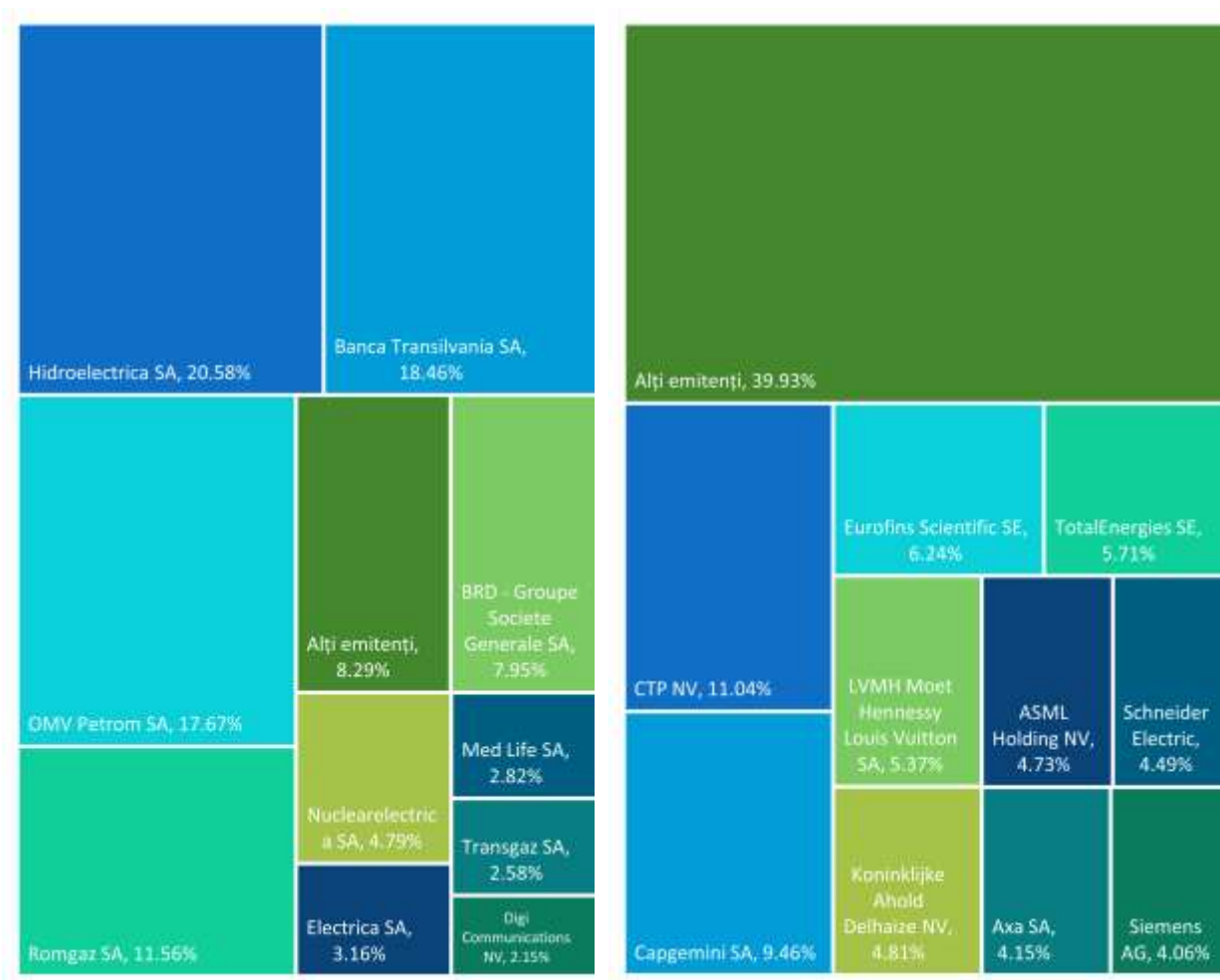

Sursa: prelucrare ASF

Plasamentele fondurilor de pensii administrate privat în depozite bancare și conturi curente, la 31 decembrie 2023, se situau în jurul valorii de 1,45 miliarde lei. Principalele instituții la care fondurile de pensii administrate privat dețin depozite bancare sau conturi curente sunt: ING Bank România, Banca Comercială Română, BRD - Groupe Societe Generale și Exim Banca Românească.

Fondurile de pensii administrate privat investesc în emitenți care respectă guvernanta corporativă și sunt transparente. La 31 decembrie 2023, sistemul pensiilor administrate privat din România a investit în acțiuni 29,55 miliarde de lei, respectiv un procent de aproximativ 23,32% din activele totale. Cea mai mare parte a emitenților de acțiuni e reprezentată de companii din România (94%), restul fiind emitenți din alte state (6%).

Grafic 29 Emitenții acțiunilor din portofoliile fondurilor de pensii private din Pilonul II, din România (stânga) și din alte state (dreapta) la 31 decembrie 2023

Sursa: prelucrare ASF

La 31 decembrie 2023, principalii emitenți de acțiuni erau companiile aflate în topul celor mai tranzacționate companii pe segmentul principal la BVB. În ceea ce privește emitenții străini, majoritatea sunt din Franța, Germania, Olanda și Luxemburg.

Începând cu anul 2013, instrumentele financiare din portofoliile fondurilor de pensii private care se tranzacționează pe piețe financiare sunt evaluate prin marcarea la piață. În această situație, evoluția valorii unitare a activului net a fondurilor de pensii private poate cuprinde pe termen scurt potențiale episoade de volatilitate, fiind influențată de acestea. Prin natura lor, fondurile de pensii private sunt investitori pe termen lung, neavând comportament speculativ, ci mai degrabă unul de păstrare a instrumentelor până la maturitate și încasarea periodică a drepturilor ce li se cuvin aferente acestora (cupoane, dividende etc.).

Pe parcursul istoriei sale, sistemul de pensii private din România a depășit cu bine atât crizele financiare anterioare, cât și alte episoade de volatilitate și de scăderi pe piețele financiare, acesta revenind pe o traiectorie pozitivă la scurt timp. Chiar și în acest context, performanțele anterioare nu pot constitui garanții privind rezultatele viitoare, cu atât mai mult cu cât evoluțiile curente determină multe provocări de ordin structural, având în vedere dinamica geopolitică pe plan global și tranziția către economii sustenabile din punct de vedere climatic.

3.6. Rate de rentabilitate

Rata de rentabilitate a unui fond de pensii administrat privat pe o perioadă reprezintă diferența dintre valoarea unității de fond din ultima zi lucrătoare a perioadei și valoarea unității de fond din ultima zi lucrătoare ce precedă perioada respectivă, totul raportat la valoarea unității de fond din ultima zi lucrătoare ce precedă perioada respectivă. Rata de rentabilitate anualizată a unui fond de pensii administrat privat se măsoară pentru perioada ultimelor 60 de luni anterioare efectuării calculului.

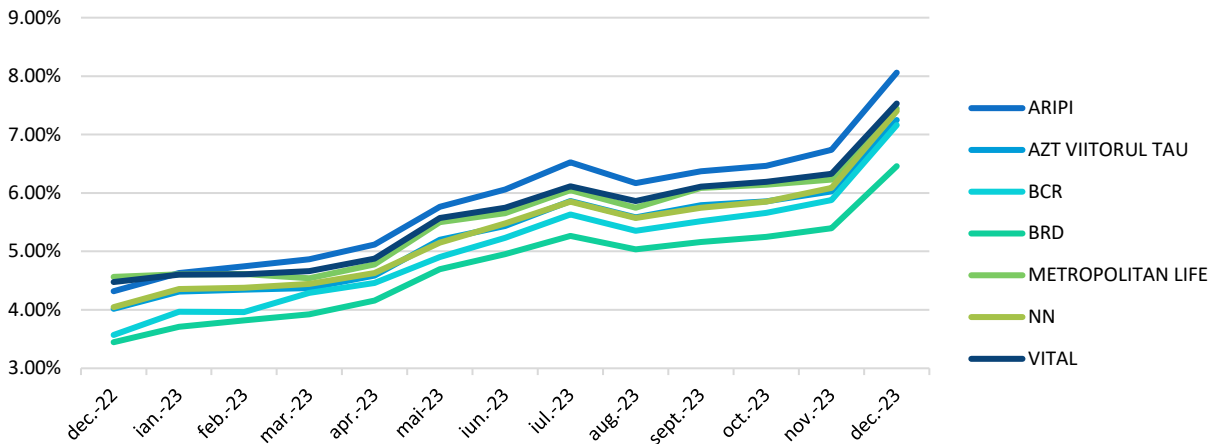
Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii administrate privat au înregistrat următoarele valori la finalul lunii decembrie 2023, comparativ cu aceeași lună a anului anterior:

Tabel 6 Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii administrate privat

Denumire fond de pensii administrat privat	Decembrie 2022	Decembrie 2023
ARIPI	4.3189%	8.0596%
AZT VIITORUL TAU	4.0181%	7.2489%
BCR	3.5707%	7.1619%
BRD	3.4464%	6.4586%
METROPOLITAN LIFE	4.5650%	7.4449%
NN	4.0463%	7.4016%
VITAL	4.4764%	7.5311%

Sursa: ASF

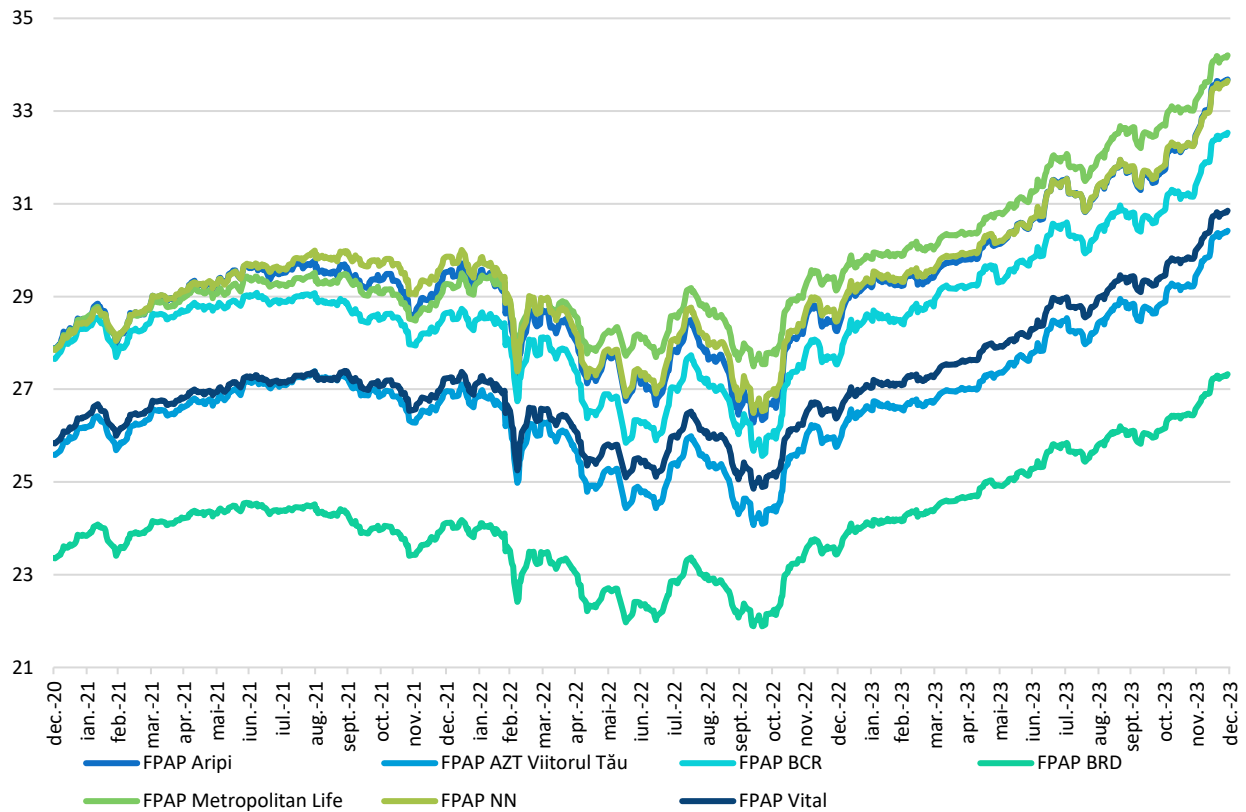
Grafic 30 Evoluția ratelor de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii administrate privat

Sursa: prelucrare ASF

Valoarea unității de fond (VUAN) reprezintă raportul dintre valoarea activului net al fondului de pensii la o anumită dată și numărul total de unități ale fondului la aceeași dată. Pe parcursul anului 2023, valorile unitare ale activelor nete și-au continuat tendințele de creștere demarate la începutul anului.

Grafic 31 Evoluția Valorilor Unitare ale Activelor Nete ale fondurilor de pensii din Pilonul II (lei)

Sursa: prelucrare ASF

3.7. Depozitarii fondurilor de pensii administrate privat

Pe Pilonul II se menține un nivel ridicat de concentrare a depozitarilor fondurilor de pensii administrate privat, BRD – GSG SA având o cotă de piață de 81,6%, urmată de Raiffeisen Bank SA (14,2%).

Tabel 7 Depozitarii fondurilor de pensii administrate privat

Depozitar	Fond de pensii	% Active Pilon II
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPAP NN	34.0%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPAP AZT VIITORUL TAU	21.0%
RAIFFEISEN BANK SA	FPAP METROPOLITAN LIFE	14.2%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPAP VITAL	10.2%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPAP ARIPI	9.2%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPAP BCR	7.1%
BANCA COMERCIALĂ ROMÂNĂ SA	FPAP BRD	4.3%

Sursa: prelucrare ASF

4. Fondurile de pensii facultative – Pilonul III

La finalul lunii decembrie 2023, zece fonduri de pensii facultative erau înscrise în Registrul Electronic al Autorității de Supraveghere Financiară, fiind administrate de opt societăți de administrare a fondurilor de pensii private. Activitatea de depozitare și custodie a activelor fondurilor de pensii facultative este realizată de doi depozitari.

Valoarea totală a activelor fondurilor de pensii facultative a fost de 4,75 miliarde lei la finalul lunii decembrie 2023, în creștere cu aproximativ 31,1% comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent. Numărul de participanți înregistrați în sistemul pensiilor facultative, la 31 decembrie 2023, a fost de 710.777 persoane, în creștere cu 13% față de aceeași perioadă a anului 2022.

La nivelul Pilonului III, contribuția medie a participanților cu contribuții virate, la 31 decembrie 2023, a fost de aproximativ 168 lei/participant, în scădere cu 0,7% față de aceeași perioadă a anului anterior. În perioada ianuarie - decembrie 2023, contribuțiile virate în sistemul de pensii facultative au fost în cuantum de aproximativ 601 milioane lei, în creștere cu 20% față de aceeași perioadă a anului 2022.

La finalul lunii decembrie 2023, titlurile de stat și acțiunile au rămas principalele instrumente financiare în care au investit fondurile de pensii facultative. Plasamentele în titluri de stat au reprezentat 66,7%, în creștere față de nivelul de 63% înregistrat la 31 decembrie 2022. Totodată, investițiile în acțiuni au reprezentat un procent de 24,9% din valoarea totală a activelor fondurilor de pensii din Pilonul III, în topul clasamentului fiind OMV Petrom, Hidroelectrică, Banca Transilvania și Romgaz. De asemenea, ponderi importante erau investite și în obligațiuni corporative (4,2%) și fonduri de investiții (2%), procentul depozitelor bancare și al conturilor curente scăzând până la nivelul de 1,1%.

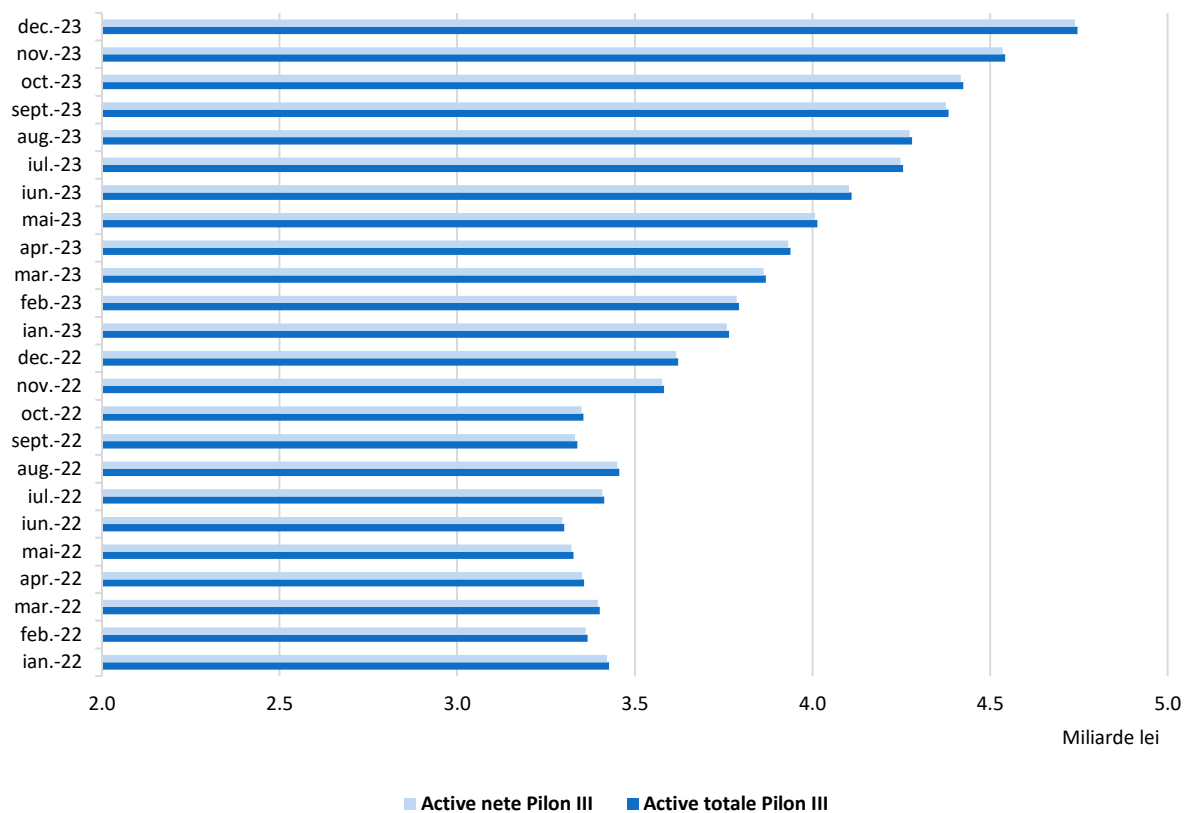
Rata medie ponderată de rentabilitate a tuturor fondurilor de pensii facultative cu grad de risc ridicat a fost 7,24% în decembrie 2023, în timp ce rata medie ponderată de rentabilitate a tuturor fondurilor de pensii facultative cu grad de risc mediu a înregistrat un nivel de 5,87%.

La finalul lunii decembrie 2023, valoarea medie a unui cont în sistemul pensiilor facultative era de 6.668 lei, cu 15,5% mai mare comparativ cu finalul anului precedent. În perioada ianuarie-decembrie 2023 au fost efectuate plăți ale activului personal net către participanți în cuantum de 113 milioane lei pentru 11.210 de participanți și beneficiari.

4.1. Valoarea activelor

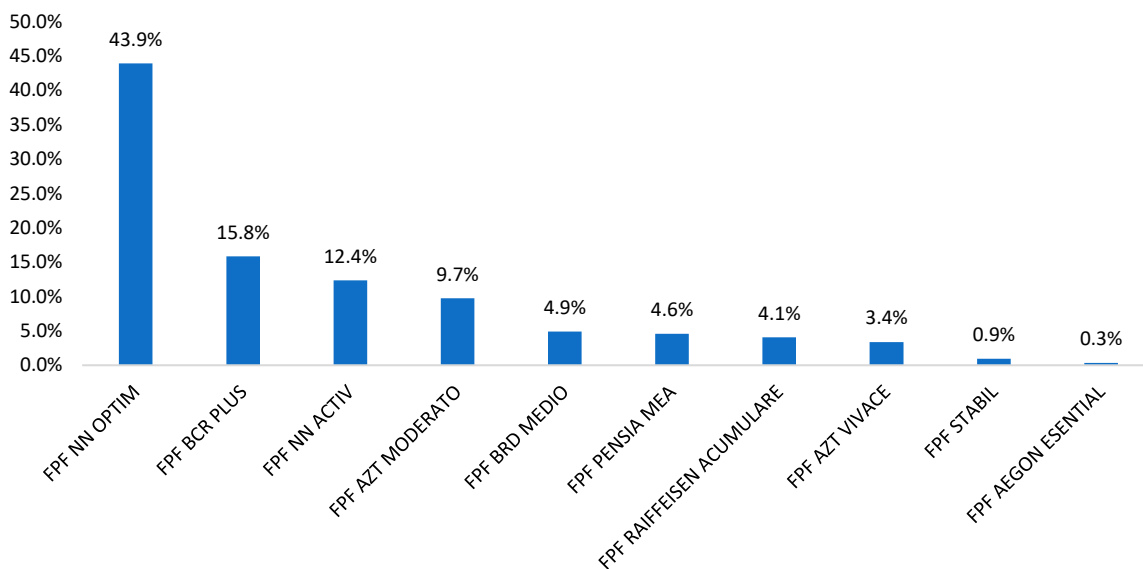
La finalul lunii decembrie 2023, valoarea totală a activelor fondurilor de pensii facultative a fost de 4,75 miliarde lei, fiind în creștere cu aproximativ 31,3% comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior, în timp ce valoarea activelor nete era de 4,74 miliarde de lei.

Grafic 32 Valoarea activelor fondurilor de pensii facultative

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 33 Cota de piață a fondurilor de pensii facultative la 31 decembrie 2023 în funcție de activele totale

Sursa: prelucrare ASF

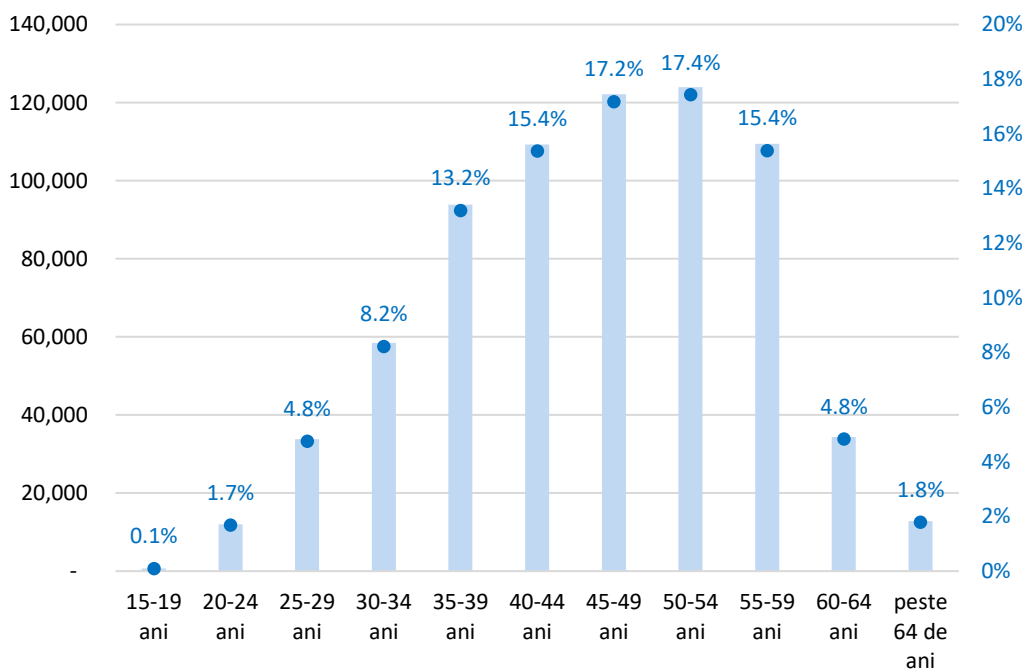
Se observă o concentrare a fondurilor de pensii facultative chiar mai puternică decât în cazul fondurilor de pensii administrate privat (pilonul II), fondurile administrate de NN ASIGURĂRI deținând 56% din piață.

4.2. Participanți

La finalul lunii decembrie 2023, numărul total al participanților din sistemul de pensii facultative a fost de 710.777 de persoane, în creștere cu 13,4% comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior. De la începutul anului până în luna decembrie, inclusiv, s-au înregistrat în sistem aproximativ 96,05 mii de persoane, cu 34% mai mult față de aceeași perioadă a anului precedent. Primele trei fonduri de pensii facultative în funcție de numărul de participanți, FPF NN Optim (36%), FPF BCR Plus (21%) și FPF NN Activ (10%) au cumulat un procent de aproximativ 67% din numărul total de persoane înregistrate în sistem.

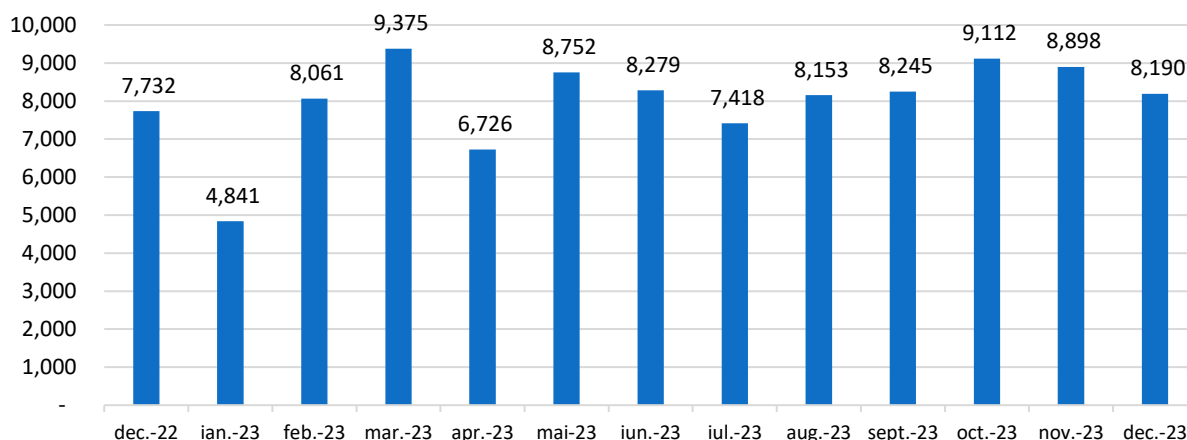
Pe parcursul ultimelor luni, structura participanților în funcție de vârsta acestora și de genul lor a rămas constantă. În ceea ce privește distribuția pe grupe de vârstă, la 31 decembrie 2023, ponderea participanților cu vârsta cuprinsă între 15-29 ani a fost de 6,6% din totalul participanților, ponderea celor cu vârstă cuprinsă între 30 și 44 ani a fost de 36,8% și ponderea celor de peste 45 ani a fost de 56,6%. Distribuția participanților pe gen rămâne constantă, ponderea participanților de genul feminin în numărul total de participanți fiind de 50,6%, iar ponderea persoanelor de gen masculin de 49,4%.

Grafic 34 Structura pe vârste a participanților la 31 decembrie 2023

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 35 Evoluția lunară a numărului de participanți nou intrați în sistemul pensiilor facultative (persoane)

Sursa: prelucrare ASF

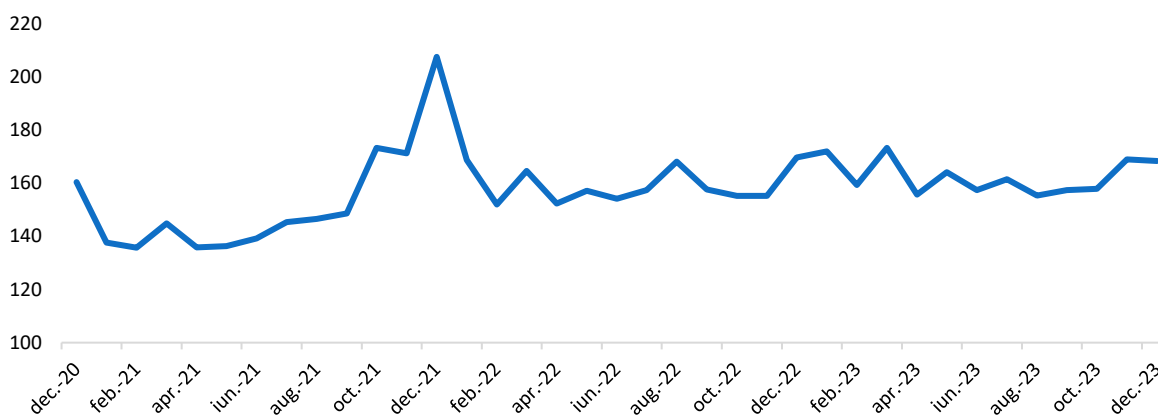
Numărul total de participanți nou intrați în sistem în perioada ianuarie - decembrie 2023, a atins nivelul de 96.050 de persoane, în creștere cu 34% față de nivelul înregistrat anul anterior.

4.3. Contribuții

De la începutul anului până în luna decembrie 2023, inclusiv, au fost virate contribuții brute către fondurile de pensii facultative în valoare de 601 milioane lei, în creștere cu 20% comparativ cu aceeași perioadă a anului 2022. În luna decembrie 2023 au fost virate contribuții brute în cuantum de aproximativ 57,3 milioane lei, cu 16% mai mult, comparativ cu luna decembrie 2022.

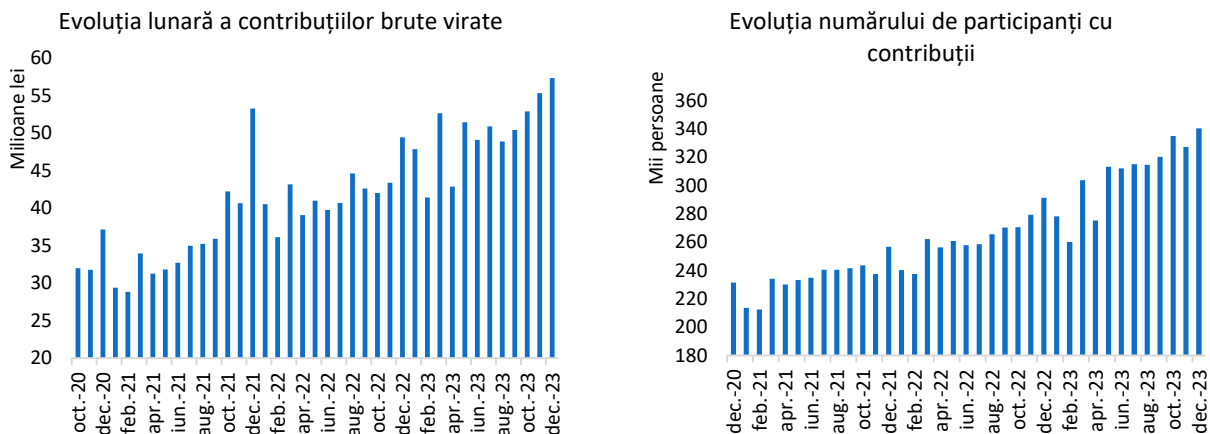
Contribuția medie per participant a fost de circa 168 lei în luna decembrie 2023, valoare mai redusă cu 0,7% față de aceeași perioadă a anului precedent.

Grafic 36 Evoluția lunară a contribuțiilor medii brute virate

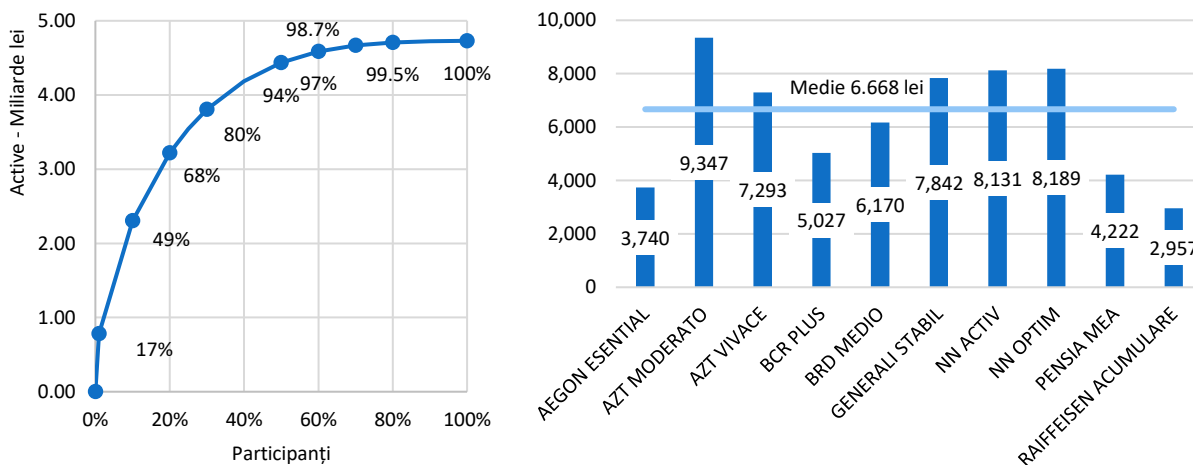
Sursa: prelucrare ASF

Grafic 37 Evoluția lunară a contribuțiilor brute virate (stânga) și a numărului de participanți cu contribuții (dreapta)

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 38 Distribuția cumulată a activelor participanților (stânga) și valoarea medie a activelor per participant în funcție de fond la finalul lunii decembrie 2023

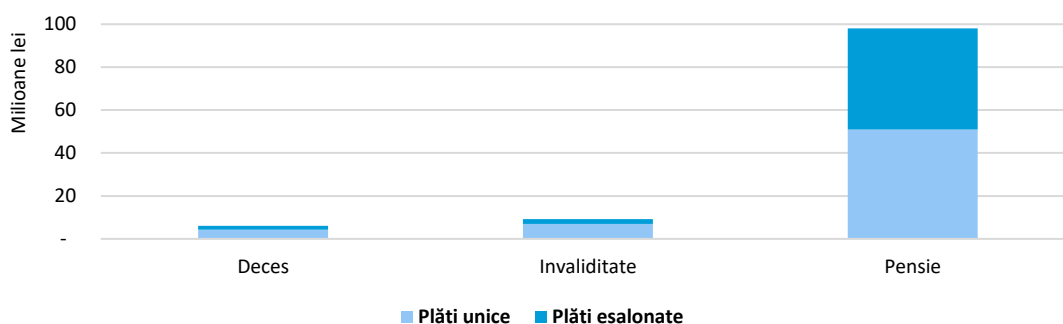
Sursa: prelucrare ASF

Valoarea medie a conturilor participanților înregistrează o variație semnificativă între diferitele fonduri, cu valori cuprinse între 2.957 lei și 9.347 lei. Ca și în cazul pilonului II, valoarea activelor deținute de participanți înregistrează o concentrare ridicată, un procent de 10% din participanți totalizând 49% din active. Cea mai mare valoare a unui cont este de 1,94 milioane lei, în timp ce 20% din participanți dețin active în valoare de sub 396 lei.

4.4. Plata activului net în caz de pensionare, invaliditate și deces

Pe parcursul anului 2023, au fost efectuate plăți ale activului personal net în cuantum de aproximativ 113 milioane lei către 11.210 participanți sau beneficiari. Din valoarea totală a plăților efectuate, un procent de 86,5% este aferent deschiderii dreptului la pensie, 5,4% ca urmare a decesului participantului și 8,1% ca urmare a invalidității.

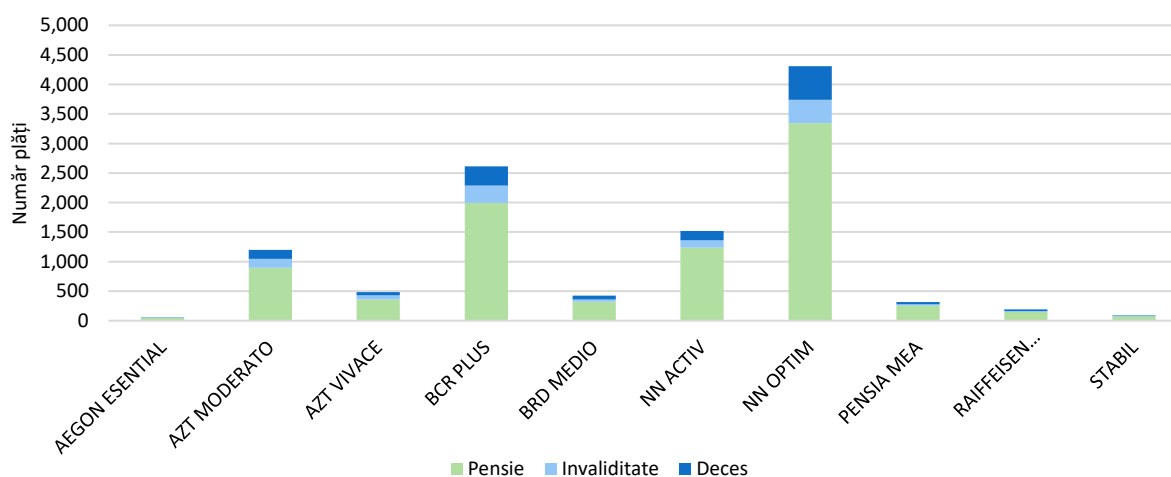
Grafic 39 Valoarea activului net personal plătit în perioada ianuarie-decembrie 2023

Sursa: prelucrare ASF

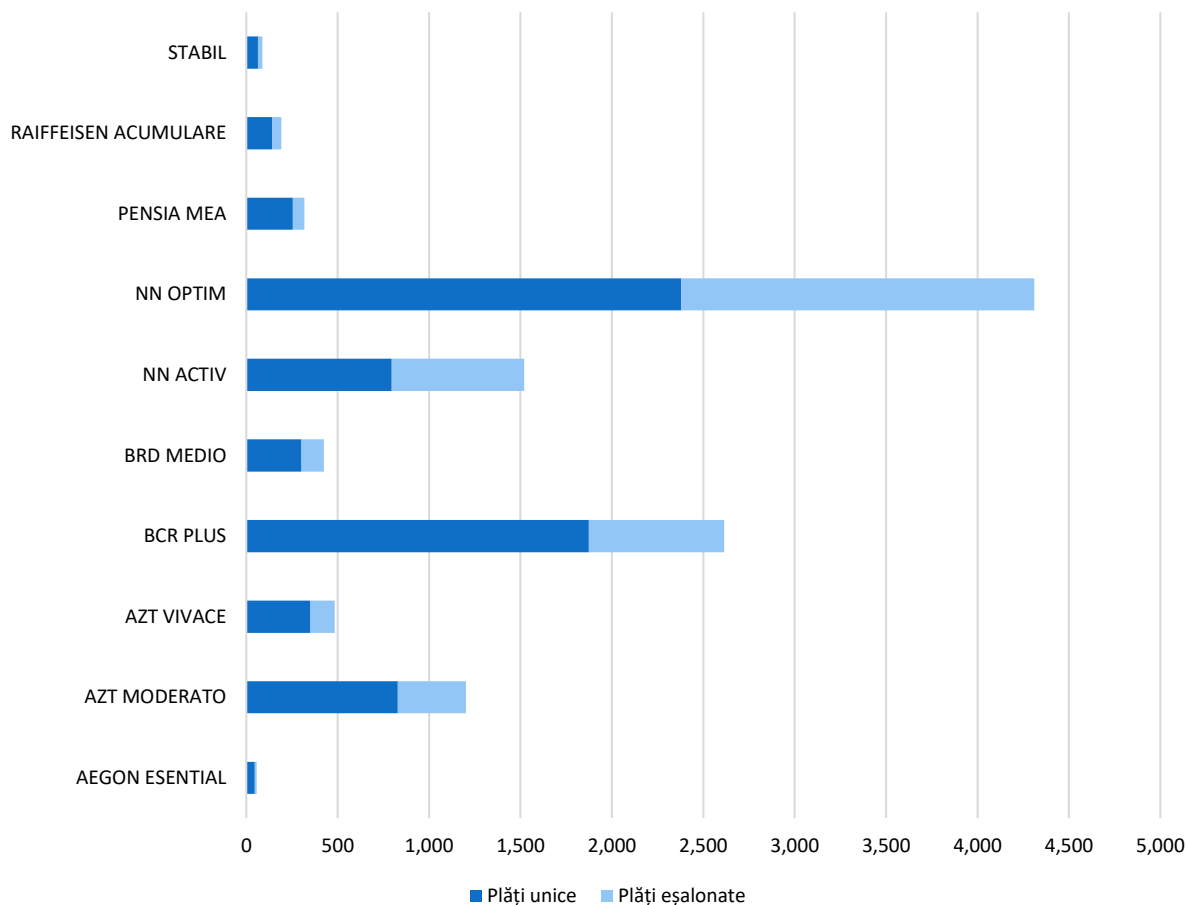
Modalitatea de plată a activului personal net preferată de către participanți/beneficiari în anul 2023 a fost plata unică, reprezentând un procent de 55% din totalul numărului de plăți efectuate de fondurile de pensii facultative. Ca urmare a deschiderii dreptului la pensie, au fost efectuate plăți unice în valoare de 51 milioane lei și plăți eșalonate în valoare de 47 milioane lei. Au fost înregistrate plăți unice în cuantum de 4,2 milioane de lei și plăți eșalonate în cuantum de 1,8 mil de lei către beneficiarii activului personal net ca urmare a decesului participantului. Pentru situații de invaliditate, cuantumul activului net personal plătit a fost de aproximativ 7 milioane lei aferent plăților unice și 2,2 mil de lei prin plăți eșalonate.

Grafic 40 Structura plăților activului personal net în perioada ianuarie-decembrie 2023

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 41 Numărul plăților efectuate din fond în funcție de modalitatea de plată în perioada ian. - dec. 2023

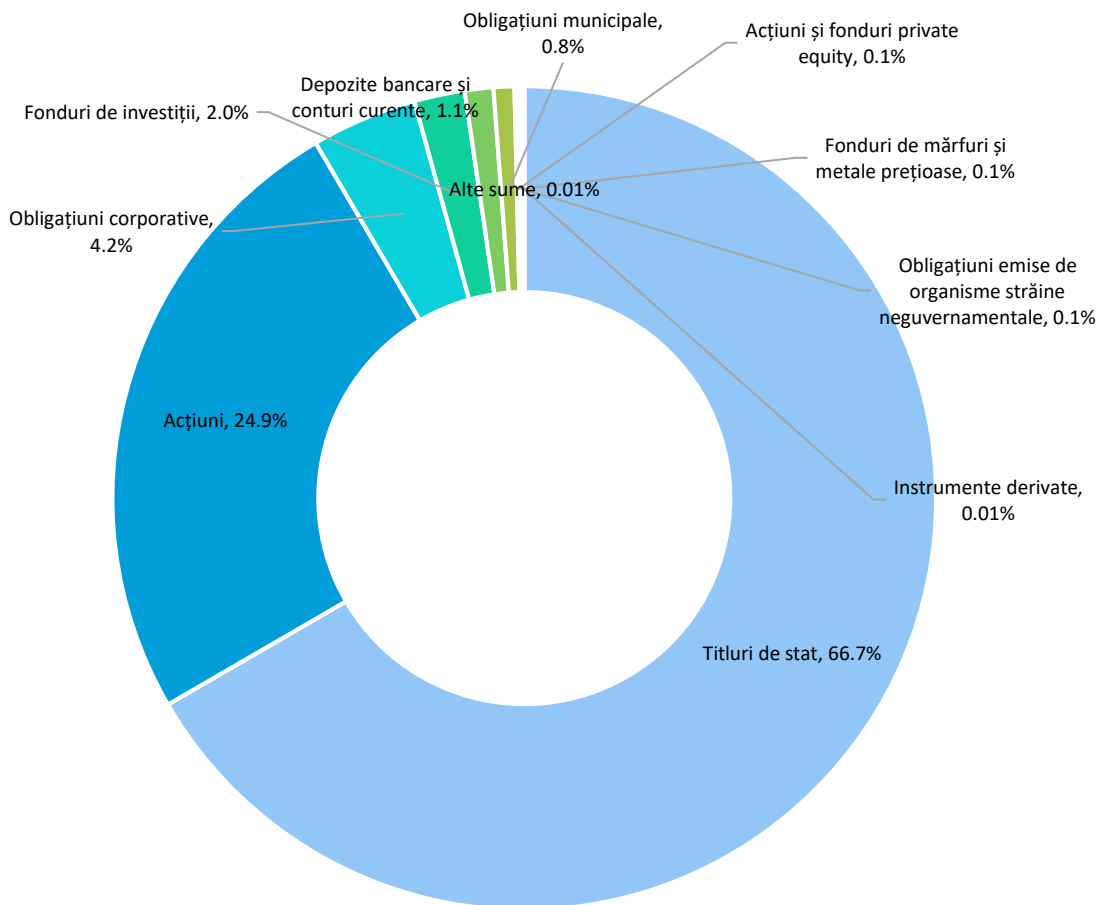
Sursa: prelucrare ASF

Cele mai mari ponderi în totalul plăților activului personal net în anul 2023 au fost înregistrate de FPF NN Optim (38%), FPF BCR Plus (23%) și FPF NN Activ (14%). Deschiderea dreptului la pensie reprezintă ponderea cea mai mare în plățile fondurilor de pensii facultative (77%).

4.5. Structura investițiilor

La finalul lunii decembrie 2023, titlurile de stat și acțiunile au rămas principalele instrumente financiare în care au investit fondurile de pensii facultative. Investițiile în titluri de stat au reprezentat 66,7% din totalul activelor iar cele în acțiuni 24,9%. O altă categorie importantă de active financiare în care au investit fondurile de pensii facultative este reprezentată de obligațiunile corporative și depozitele bancare.

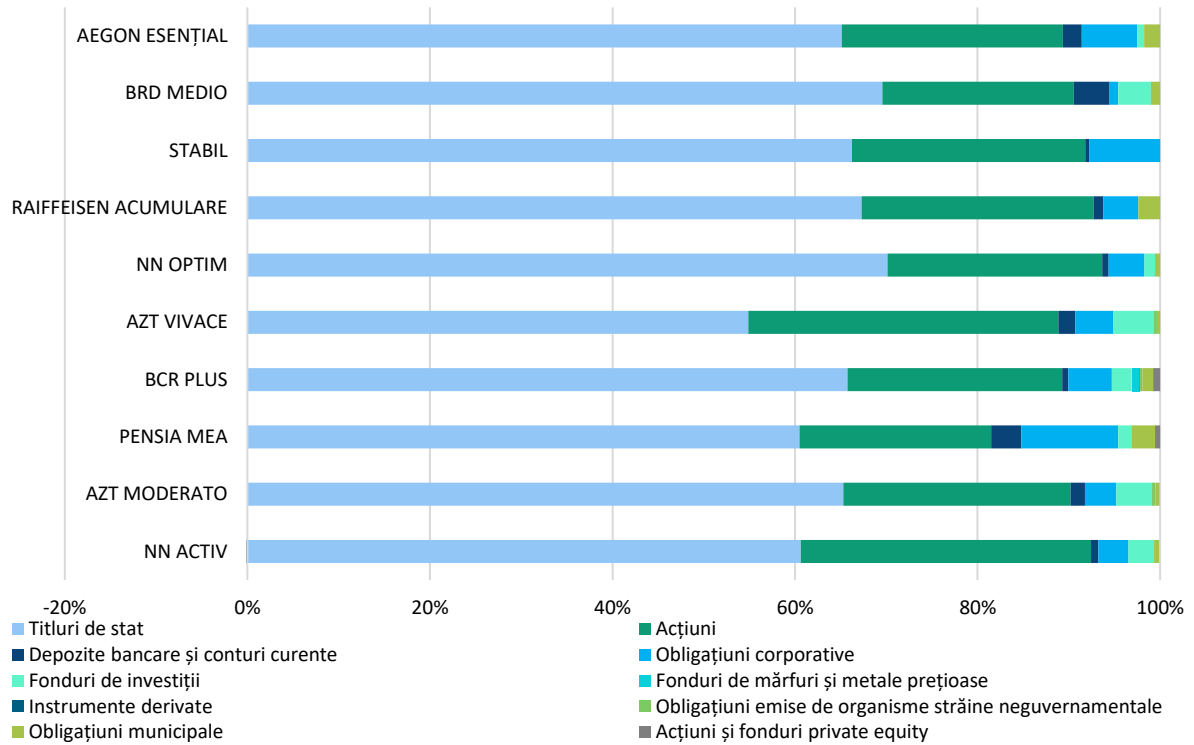
Grafic 42 Structura investițională a tuturor fondurilor de pensii facultative la 31 decembrie 2023

Sursa: prelucrare ASF

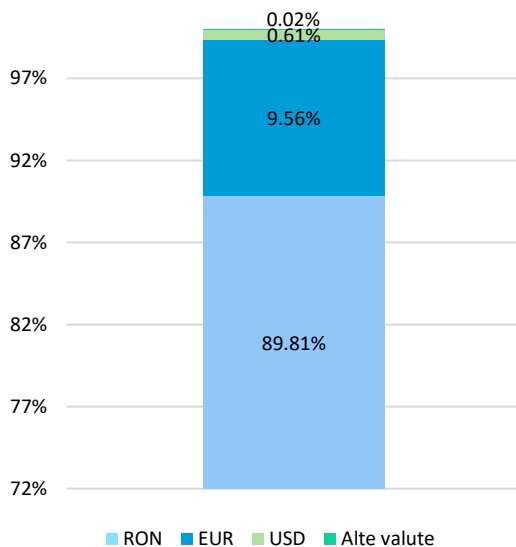
Toate fondurile de pensii facultative au investit majoritar în titluri de stat, în procente de peste 54% din activele totale. Dintre cele zece fonduri de pensii facultative, FPF Raiffeisen Acumulare, FPF BRD Medio și FPF NN Optim au investit cel mai mare procent în titluri de stat, având niveluri cuprinse între 67,3% și 70,13%. Alte instrumente financiare precum acțiunile sau obligațiunile corporative se regăsesc în portofoliile investiționale ale fondurilor de pensii facultative în procente relevante.

Grafic 43 Structura portofoliilor investiționale ale fondurilor de pensii facultative la 31 decembrie 2023

Sursa: prelucrare ASF

Grafic 44 Structura valutară a fondurilor de pensii facultative la 31 decembrie 2023

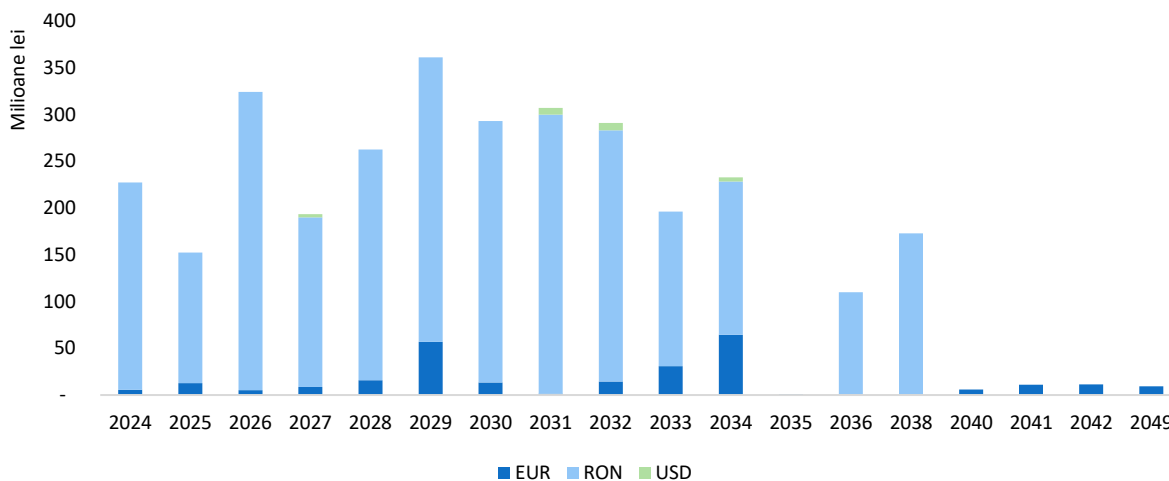

La finalul lunii decembrie 2023, investițiile locale ale fondurilor de pensii facultative au înregistrat un procent de aproximativ 90%, iar din plasamentele în valută, ponderea cea mai mare au avut-o cele în euro (9,56%) și dolar american (0,61%). Cinci administratori ai fondurilor de pensii facultative au utilizat instrumente de acoperire a riscului valutar în la finalul lunii decembrie 2023.

Sursa: prelucrare ASF

Valoarea titlurilor de stat deținute de fondurile de pensii facultative era de 3,16 miliarde de lei, la finalul lunii decembrie 2023. Dintre acestea, titlurile de stat denuminate în lei înregistrează un procent semnificativ (90,8%), urmate de cele denuminate în euro fiind 8,5% și în dolar american 0,7%. În cazul emisiunilor în lei, cele mai mari valori au fost înregistrate de titlurile de stat cu data maturității în 2026, 2029 și 2031, în timp ce aproximativ 45% din emisiunile în euro ajung la scadență în 2029 și 2034.

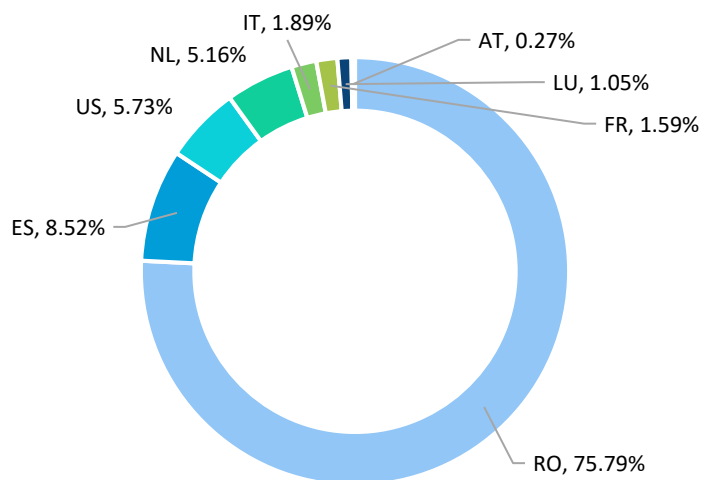
Grafic 45 Structura pe valute și scadențe a titlurilor de stat din portofoliile fondurilor de pensii facultative la 31 decembrie 2023

Sursa: prelucrare ASF

La finalul lunii decembrie 2023, investițiile în obligațiuni corporative au fost în cuantum de aproximativ 197 de milioane de lei, cu o pondere de circa 4,2% în totalul activelor fondurilor de pensii facultative. Investițiile în obligațiunile emise de organisme străine neguvernamentale au atins un procent de circa 0,1%, investițiile în obligațiuni municipale fiind de 0,8%.

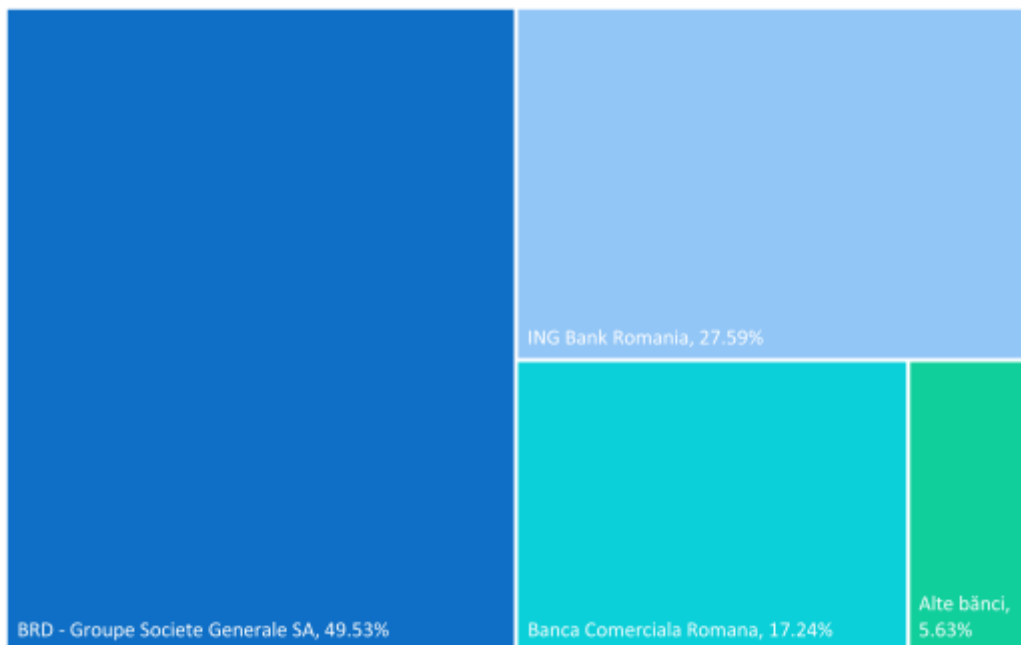
Grafic 46 Structura obligațiunilor corporative în funcție de țara emitenților la 31 decembrie 2023

Sursa: prelucrare ASF

Din totalul obligațiunilor corporative, fondurile de pensii facultative au investit 76% în instrumente românești, 8,5% în obligațiuni corporative emise de emitenți din Spania, respectiv 5,7% în obligațiuni corporative emise de companii din SUA. Principalele obligațiuni corporative în care au investit fondurile de pensii facultative sunt emise de Banca Comercială Română în procent de 41,9% din totalul obligațiunilor corporative, urmate de cele emise de Raiffeisen Bank SA (15,4%) și de către Unicredit Bank SA (11,3%).

Grafic 47 Emitenții depozitelor bancare și conturilor curente la 31 decembrie 2023

Sursa: prelucrare ASF

Plasamentele fondurilor de pensii facultative în depozite bancare și conturi curente au înregistrat un nivel de 53 milioane de lei la finalul lunii decembrie 2023. Principalele instituții la care fondurile de pensii facultative dețin depozite bancare sau conturi curente sunt: BRD - Groupe Société Générale SA, ING Bank România și Banca Comercială Română.

Fondurile de pensii din Pilonul III investesc în emitenți care respectă governanța corporativă și sunt transparenți. La 31 decembrie 2023, sistemul pensiilor facultative din România a investit în acțiuni în procent de aproximativ 24,9%, reprezentând 1,18 miliarde de lei. Cea mai mare parte a emitenților de acțiuni e reprezentată de emitenții din România (96,18%), restul fiind companii din alte state (3,82%).

Grafic 48 Emitenții acțiunilor din portofoliile fondurilor de pensii private din Pilonul III, din România (stânga) și din alte state (dreapta)

Sursa: prelucrare ASF

Similar ca în Pilonul II, fondurile de pensii facultative au investit cel mai mare procent din acțiuni în emitenți listate pe piața reglementată a BVB, în top fiind OMV Petrom SA și Hidroelectrica SA. În ceea ce privește emitenții străini, majoritatea sunt din Olanda, Italia, Luxemburg, și Germania.

4.6. Rate de rentabilitate

Rata de rentabilitate a fondurilor de pensii facultative reprezintă rata anualizată a produsului randamentelor zilnice, măsurată pe o perioadă de 60 de luni. Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii facultative au înregistrat următoarele valori la finalul lunii decembrie 2023 comparativ cu aceeași lună a anului anterior:

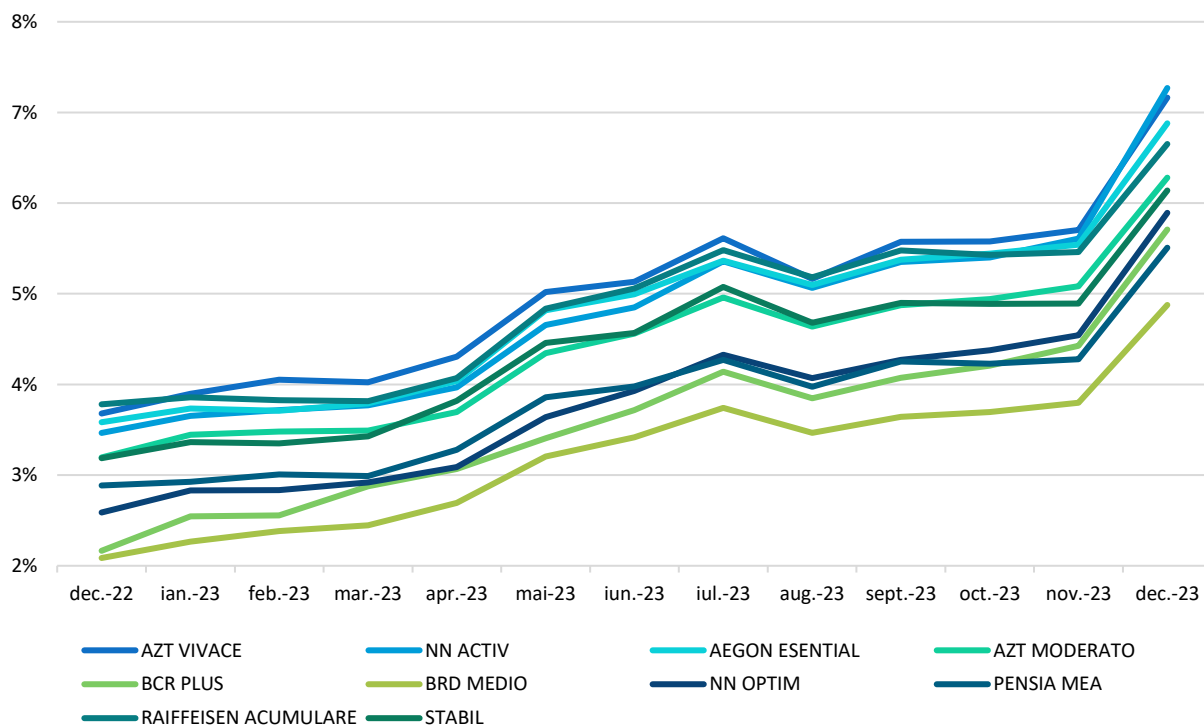
Tabel 8 Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii facultative

Denumire fond de pensii facultative	Decembrie 2022	Decembrie 2023
AZT VIVACE	3.6797%	7.1639%
NN ACTIV	3.4656%	7.2699%
AEGON ESEŢIAL	3.5835%	6.8802%
AZT MODERATO	3.1948%	6.2810%
BCR PLUS	2.1654%	5.7088%
BRD MEDIO	2.0857%	4.8768%
NN OPTIM	2.5877%	5.8930%
PENSIA MEA	2.8858%	5.5083%
RAIFFEISEN ACUMULARE	3.7808%	6.6522%
STABIL	3.1867%	6.1395%

Sursa: ASF

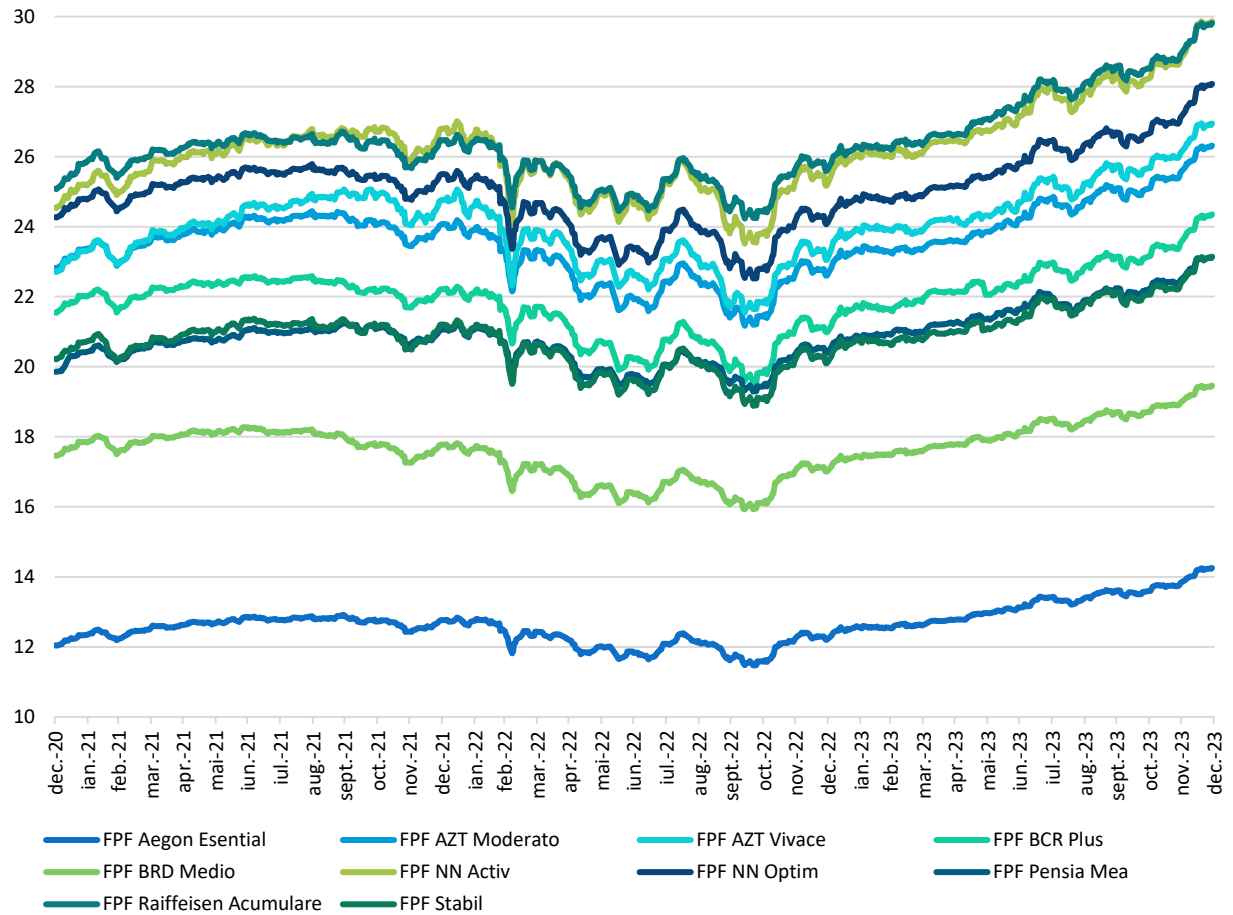
Toate fondurile de pensii facultative au înregistrat creşteri ale ratelor de rentabilitate anualizate, la finalul lunii decembrie 2023 comparativ cu aceeaşi perioadă a anului precedent.

Grafic 49 Evoluţia ratelor de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii facultative

Sursa: Prelucrare ASF

Grafic 50 Evoluția Valorilor Unitare ale Activelor Nete ale fondurilor de pensii din Pilonul III (lei)

Sursa: prelucrare ASF

Similar cu Pilonul II, pe parcursul anului 2023, fondurile de pensii facultative au continuat tendința de creștere a valorilor unitare ale activelor nete demarată la începutul anului.

4.7. Depozitarii fondurilor de pensii facultative

Similar ca în Pilonul II, nivelul de concentrare al depozitarii este unul ridicat pentru fondurile de pensii facultative, BRD – GSG având în custodie 95,1% din activele Pilonului III.

Tabel 9 Depozitarii fondurilor de pensii facultative

Depozitar	Fond de pensii	% Active Pilon III
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF NN OPTIM	43,9%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF BCR PLUS	15,8%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF NN ACTIV	12,4%

BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF AZT MODERATO	9,7%
BANCA COMERCIALĂ ROMÂNĂ SA	FPF BRD MEDIO	4,9%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF PENSIA MEA	4,6%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF RAIFFEISEN ACUMULARE	4,1%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF AZT VIVACE	3,4%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF GENERALI STABIL	0,9%
BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE SA	FPF AEGON ESENTIAL	0,3%

Sursa: prelucrare ASF

5. Fondurile de pensii ocupaționale

Legea nr. 1/2020 privind pensiile ocupaționale transpune în legislația românească prevederile Directivei UE 2016/2341, IORP II, stabilind condițiile pentru înființarea fondurilor de pensii ocupaționale. Fondurile de pensii ocupaționale au la bază o formă de parteneriat social între angajator și angajații săi, fiind totodată și un factor de stimulare și recompensare a salariaților, precum și de retenție a acestora. Astfel, angajatorul este cel care propune schema de pensii pentru toți salariații, în cadrul contractului colectiv de muncă, și, totodată, în considerarea interesului său legitim de contribuitor la fond, îi reprezintă pe aceștia în relația cu administratorul, care înființează și administrează fondul de pensii ocupaționale.

În luna februarie 2022 a fost aprobată cererea BCR PENSII, Societate de Administrare a Fondurilor de Pensii Private SA, de autorizare ca administrator al fondurilor de pensii ocupaționale. La finalul anului 2023 nu exista nici un fond de pensii ocupaționale înființat pe piața pensiilor private din România.

Listă grafice

<i>Grafic 1 Creștere economică trimestrială (ca modificare procentuală față de perioada anterioară)</i>	7
<i>Grafic 2 Creștere economică trimestrială (nivel – Indice 2015 – 100)</i>	9
<i>Grafic 3 Rata inflației</i>	10
<i>Grafic 4 Randamentele obligațiunilor suverane (10 ani)</i>	11
<i>Grafic 5 Rata lunară a șomajului</i>	12
<i>Grafic 6 Sentiment economic</i>	13
<i>Grafic 7 Structura investițională a mijloacelor de economisire pentru pensionare în statele europene în anul 2022 sau în ultimul an disponibil (%)</i>	16
<i>Grafic 8 Expunerea pe țări a activelor fondurilor de pensii la 30 septembrie 2023</i>	17
<i>Grafic 9 Structura investițională a fondurilor de pensii ocupaționale în statele europene în T2 2023 (%)</i>	18
<i>Grafic 10 Valoarea activelor totale ale sistemului de pensii private</i>	19
<i>Grafic 11 Gradul de concentrare al fondurilor de pensii private (în funcție de valoarea totală a activelor la finalul anului 2023)</i>	20
<i>Grafic 12 Evoluția volatilității zilnice anualizate a fondurilor de pensii din Pilonul II - GARCH (1,1)</i>	21
<i>Grafic 13 Evoluția volatilității zilnice anualizate a fondurilor de pensii din Pilonul III - GARCH (1,1)</i>	21
<i>Grafic 14 Valoarea activelor fondurilor de pensii administrate privat</i>	23
<i>Grafic 15 Cota de piață a fondurilor de pensii administrate privat la 31 decembrie 2023 în funcție de activele totale administrate</i>	23
<i>Grafic 16 Structura pe vârste a participanților la 31 decembrie 2023</i>	24
<i>Grafic 17 Evoluția numărului de participanți nou intrați în sistem (axa stângă) și a gradului de repartizare aleatorie (axa dreaptă)</i>	24
<i>Grafic 18 Evoluția lunară a contribuțiilor brute virate și contribuția medie per participant</i>	25
<i>Grafic 19 Distribuția cumulată a activelor participanților (stânga) și valoarea medie a activelor per participant în funcție de fond la finalul lunii decembrie 2023</i>	26
<i>Grafic 20 Valoarea activului net personal plătit în perioada ianuarie-decembrie 2023</i>	27
<i>Grafic 21 Structura plăților activului net personal în perioada ianuarie-decembrie 2023</i>	27
<i>Grafic 22 Numărul plăților efectuate din fond în funcție de modalitatea de plată în perioada ian. - dec. 2023</i>	28
<i>Grafic 23 Structura investițională a tuturor fondurilor de pensii administrate privat la 31 decembrie 2023</i>	29

<i>Grafic 24 Structura portofoliilor investiționale ale fondurilor de pensii administrate privat la 31 decembrie 2023</i>	<i>29</i>
<i>Grafic 25 Structura valutară a fondurilor de pensii administrate privat la 31 decembrie 2023.....</i>	<i>30</i>
<i>Grafic 26 Structura pe valute și scadențe a titlurilor de stat din portofoliile fondurilor de pensii administrate privat la 31 decembrie 2023</i>	<i>30</i>
<i>Grafic 27 Structura obligațiunilor corporative în funcție de țara emitenților la 31 decembrie 2023</i>	<i>31</i>
<i>Grafic 28 Emitenții depozitelor bancare și conturilor curente la 31 decembrie 2023.....</i>	<i>31</i>
<i>Grafic 29 Emitenții acțiunilor din portofoliile fondurilor de pensii private din Pilonul II, din România (stânga) și din alte state (dreapta) la 31 decembrie 2023</i>	<i>32</i>
<i>Grafic 30 Evoluția ratelor de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii administrate privat</i>	<i>34</i>
<i>Grafic 31 Evoluția Valorilor Unitare ale Activelor Nete ale fondurilor de pensii din Pilonul II (lei).....</i>	<i>34</i>
<i>Grafic 32 Valoarea activelor fondurilor de pensii facultative</i>	<i>37</i>
<i>Grafic 33 Cota de piață a fondurilor de pensii facultative la 31 decembrie 2023 în funcție de activele totale</i>	<i>37</i>
<i>Grafic 34 Structura pe vârste a participanților la 31 decembrie 2023.....</i>	<i>38</i>
<i>Grafic 35 Evoluția lunară a numărului de participanți nou intrați în sistemul pensiilor facultative (persoane)</i>	<i>39</i>
<i>Grafic 36 Evoluția lunară a contribuțiilor medii brute virate</i>	<i>39</i>
<i>Grafic 37 Evoluția lunară a contribuțiilor brute virate (stânga) și a numărului de participanți cu contribuții (dreapta)</i>	<i>40</i>
<i>Grafic 38 Distribuția cumulată a activelor participanților (stânga) și valoarea medie a activelor per participant în funcție de fond la finalul lunii decembrie 2023</i>	<i>40</i>
<i>Grafic 39 Valoarea activului net personal plătit în perioada ianuarie-decembrie 2023.....</i>	<i>41</i>
<i>Grafic 40 Structura plăților activului net personal net în perioada ianuarie-decembrie 2023</i>	<i>41</i>
<i>Grafic 41 Numărul plăților efectuate din fond în funcție de modalitatea de plată în perioada ian. - dec. 2023</i>	<i>42</i>
<i>Grafic 42 Structura investițională a tuturor fondurilor de pensii facultative la 31 decembrie 2023</i>	<i>43</i>
<i>Grafic 43 Structura portofoliilor investiționale ale fondurilor de pensii facultative la 31 decembrie 2023</i>	<i>44</i>
<i>Grafic 44 Structura valutară a fondurilor de pensii facultative la 31 decembrie 2023.....</i>	<i>44</i>
<i>Grafic 45 Structura pe valute și scadențe a titlurilor de stat din portofoliile fondurilor de pensii facultative la 31 decembrie 2023.....</i>	<i>45</i>
<i>Grafic 46 Structura obligațiunilor corporative în funcție de țara emitenților la 31 decembrie 2023</i>	<i>45</i>
<i>Grafic 47 Emitenții depozitelor bancare și conturilor curente la 31 decembrie 2023.....</i>	<i>46</i>

<i>Grafic 48 Emitenții acțiunilor din portofoliile fondurilor de pensii private din Pilonul III, din România (stânga) și din alte state (dreapta)</i>	<i>47</i>
<i>Grafic 49 Evoluția ratelor de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii facultative</i>	<i>48</i>
<i>Grafic 50 Evoluția Valorilor Unitare ale Activelor Nete ale fondurilor de pensii din Pilonul III (lei)</i>	<i>49</i>

Listă tabele

<i>Tabel 1 Evoluția Produsului intern brut trimestrial</i>	8
<i>Tabel 2 Evoluția gradului de penetrare al pensiilor private (activele totale ale mijloacelor de economisire pentru pensionare % PIB)</i>	14
<i>Tabel 3 Cota de piață a depozitarilor fondurilor de pensii private</i>	20
<i>Tabel 4 Distribuția pe regiuni a contribuției lunare medii în luna decembrie 2023 (lei)</i>	25
<i>Tabel 5 Distribuția pe regiuni a contribuțiilor totale în luna decembrie 2023 (milioane lei)</i>	26
<i>Tabel 6 Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii administrate privat</i>	33
<i>Tabel 7 Depozitarii fondurilor de pensii administrate privat</i>	35
<i>Tabel 8 Ratele de rentabilitate anualizate ale fondurilor de pensii facultative</i>	48
<i>Tabel 9 Depozitarii fondurilor de pensii facultative</i>	49